ગુલાબી ગુલ

યાને

મનહર મોહનમાળા

જેમાં જુદી જુદી તરેહની રાગરાગણીથી ભરેલા

ભરપુર ગાયન સંગ્રહ.

છપાવનાર

ઠકર જમનાદાશ દેવજી

આવૃતી પેહેલી પ્રત ૫૦૦૦

સંવત ૧૯૬૨ ના સને ૧૯૦૬

ધી "કમર" પરેસ અબદુલરેહમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઇ

—:o:—

કીંમત ૬ આના

૨૪૧ સૌભાગ્ય-સુંદરી.

ધીમાં ધીમાં ચાલો મારા પ્રાણ રે.

પગ નાજુક તમારા આ મચકાઇ જશે, કમર લચકાઇ જાશે

ઓ સુંજાણ રે—ધીમાં૦

નાજુક વેલી ફુલસમી, કોમળ આ તુજ કાય,

ધડકે છાતી શ્વાસથી, એ અંચળથી ઓળખાય,

પરસેવાના બીંદુ આ બાઝયાં મુખે,

મુખ રાતું થયું થાક અતિ દુખે,

આ છાતીપરે લ્યો વિસામો સુખે, ઓ સુજાણરે-ધીમાં૦

૨૪૨ ખી. દે. ઠ.

નહી કરો (૨) ક્રોધ પ્રીય માનો

નાહનો બાલ અજ્ઞાનો—નહી

એક દીકરી બીજી ગાય જેમ રાં તેમ રેવાય

કથના એનાથી કેવાય માટે કઉ છઉ નાથ જોડીને હાથ

કરો ક્ષમા નાથ મુજ માનો--ના

૨૪૩ ખી. દે. ઠ.

સરષ્ટીમે શગલી જોઇ મારૂ ના દીઠુ કોઈ

મતલબીયા જાન્ન બીછાની લેખે શગપણ નરકોઇ

ગણ્યા હનો જેને મારા મારા તેતો થયા છે વેરી

જોઇ અજબ રીત એતો શગપણ કેરી—સ

૨૪૪ ચંદ્રહાસ

રેના ખોલો આવી વાત દિલમાસુ વિચાર્યુ

શુરે કલક દેવુરે આશુણશે જો તમ તાત

થાશે તો મહા ઉતત્પાત કાઢે મુને મારી લાતરે-રેન

હુ નોકર છુ તંમદાસ મારો શો ધર્મજ

આવું સુણતા હુ ઉદાસરે—રેના

૨૪૫ મીરાબાઇ

મનવસીયા વ્રજવન વાલારે થઈ નીરભય મીરાબાલા

માત તાતને ભાઇ બેહન સહુ જુડી પ્રીતી બતાવે

મરણ સમયના સાથી નહી કોઈ મલાબાલત્રા આવેરે

વ્હાલા માબ્હાલુ જે હોચ તે તાણીને બાપ—થઇ,

ખોળી બાળે ઠુઠે મારે તર્જ્યા સ્નેહ એવા ઘેરે—થઇ.

૨૪૬ નરસીમહેતા

મુજને તજી નહીજા પ્યારીઓ બહેની

વાર વિર કહેતી બચ્ચીયો લેની થાતુ નમેરીકા

રમી મુજ સંગે જમી ઉછરંગે હવે પખડી નથા

ગુલાબી ગુલ

યાને

મનહર મોહન માળા.

૧

(ઇશ્વર સ્તુતી.)

દેવી આનંદઉર આજ અમારે
જગજનની જરી દયા દીલ ધારે. દે.
બાલજનો શહુ વીનંતી કરે છે,
દેવી કૃપા કરી ચરણુ માલેરે. દે.
તુજ કૃપાએ વીજય હું પામુ,
ખાડે ન દેસો જરી જગમારે. દે.

ખી. દે. ઠ.

૨ ચંપક ચાતુરીક.

ના છોડુ હુએ નાર. (૨)
ચંદ્રમુખી મૃગનેની મનોહર રૂપ ગુપારાવાર. ના.
જગમની કલકોકિલ વેણી ઉતંમતન આધાર,
લોતમા રંભા રતીસતાનો ગર્વ સર્વ હરનાર. ના.
। રશીલી સુંદરી શાણી સંદાશાંત કરનાર,
આ ભવસાગર વિના પ્રયાસે તારીને તરનાર. ના.

૩ ટેકીલી મુંદરઆ.

દીયો રજા માતુ મારી. (૨)
લાવા ન નયન નીર થાઓ ન તમે અધીર,
શાંન્તી કરી સ્નેહ ધરી આશીષ દીયોને સારી,
તુજ સ્નેહ સુખકારી. (૨)
વિયોગ થતા આવારે ચિતચેન ના લગારે,
સંભારજ સુખ ટાણે સખ સિધાવા આવારે.

૪ સૌભાગ્ય-સુંદરી

આવો સાહેલી. (૨) ભુવનેશ્વરીની સૌમલીને દરશન કરીએ
દુઃખ હરનારી, સુખ કરનારી, મુર્તિમાની અંતર ધરીએ
ભાવ ધરીજો પુજન કરીએ તો ભવસીંધુથી તરીએ.
સુવા ચંદન કુમકુમ કેસર અરચન કરીને નમન કરીએ
અબાલ ગુલાલને પુષ માલથી માન વધાલી મંદીર ભરીએ. આ૦

૫ ખી. દે. ઠ.

આજ કોણુ પ્રીતીના પંથ પલનાર છે,
જ્યા તયા સ્વારથનો સંસાર છે. (ટેક)
સવારથનો સંસાર છે ખોટો વેહેવાર છે. આ.
પ્રેમી માટે પ્રેમી વીષય પીયાલો પીનાર છે,
દરકારના દેહની ફાસી ચડનાર છે. આ.

૬ પૃથુરાજ ચોહાણ.

હાય હાય લોભરે ફસા બેહાલ કીયા.
કમાયા ગે દુર જાનકી દોસ્તિ હાય જોકાની ટેક
માલમતા નારી નગરી છાંડ સન્યારી ભયા,
ફેર મંદબુધી ફંદમે હુમ ફસાયા. હાય.
પાપ પારધીકે પાસમે ફસ ગયા,
હાય હાય દુષ્ટ ધનસીહ કામ યહકીયા. હાય.

૭ ટેકીલી સુંદરબા.

રઝલાવુ મારી ઝટક પટક (૨) જઈ દિલી હુ શાહ સંહારૂ
મારૂ ધરીધીર મુજમન (લાવુ) ઉલટ પુલી કરી
વેરજવાળુ મારૂ કાપુ હું યવન દુષ્ટને (લાવુ)

૮ નર્મદા

માથા ફોડી સીદ મરે કરમના લખ્યા લેખ નવ ફરે
તારૂ ધાર્યુ કદી થસે નહી અભિમાન કેમ કરે
પુરૂષ પ્રયત્ને હોય હરીની કૃપા તે કારજ સરે
ચડતી પડતી જન્મ મરણુ છે રાય રંકને ધરે
સદા સુખી શંતોસ રેહવુ હરીહર દુખડા હરે
લાડુ ખાવા મલે મજેના (આ) દોસી કયારે મરે
હાય મુવાઓ ખાઉ તમારા લાડું તો પેટ ઠરે

૯ ખા. દે. ઠ.

દેવી અરપણ કરૂ દેહી તુજને (૨)
મુજ પીતાથી વીખુટો પડાવ્યો સાંન્તી નથી જરી મુજને,
હે દયાળી માતા મારી લે ચરણુ મા બાલકને. દે.
કૃપા સીંધુ હે જગ જનની વધુશુ કહુ તુજને. દે.

૧૦ હરીહર પુરસોતંમ

ચંચલ માયા મુરખ મન લલચાવે
મન લલચાવે લપટાવે. ચંચળ.
લાલચમા લપટી સદા ભુલી ધર્મનુમાન
મુરખ વેચે બાલકી જુએન વૃધ અજાણ
જો મન માનયો પૈસો મલે તો તો મલે
પુત્ર રેલ ખાડે પડે પાપી દીલ જરીએ દયા આવે. ચંચળ

૧૧ ચંપક ચાતુરી

અરર કર્મની ગતી વિચીત્ર છે અતી
વિપતીના વીકારથી મુઝાય છે મતી
માતતાત ભ્રાત સ્વર્ગમા ગયા અરે
કારી માદરા હૈયાની હામ સૌ હરે
લેશના દયા ધરે કલેશ બહુ બહુ કરે

૧૨

ચાલો ઉમંગે (૨) હલીમલી સૌ દેવીના દરશન કરીએ
ભય હરનારી સુખ કરનારી માતાને નીટગે નમીએ
પ્રેમ થકીજો પુજન કરીએ તો સંસાર સાગર પાર ઉતરીએ
કુકમ કેસરને કસતુરી પુષ્પ લઇ પુજન કરીએ—ચાલો

૧૩ ખા. દે. ઠ.

સંસાર વામે કોઇરે બતલાવો કહી સુખીયાજી
રાજાભી દુખીયા ઓર પરજાભી દુખીયાજી
દુખીયા જગતમે જુવાનીયા નર નારીયાજી
જુઠી ઉમીદમે એહ જકડા હએ જીવડાજી
ટુટી ઉમીદતો ફીર સહેહએતા ખુવારીયાજી

૧૪ ધુપછાપ.

દીલદાર યા છએલાસે નયના લગેગે
નયના લગાગે સપેના લગાએગે. દીલદાર.

થાર મેરા આલા જોબન મેરા બાલા,
સુરત મોરે સયાકી મનકો ન ભાયેરે. દીલદાર.
બાત મોરી ભોલી ઉમર મેરી કચ્ચોલી,
પીયા પાપીકા બોલ મોસે સહીયો ન જાએરે
મુજસી નાહાકા દેનદા કોઇ જોડા ખાવીદ
ભાંડમે જાએયેહ કમબખત ગોડા ખાવીદ
અબ આખમા રગબરસે નયના લગાએગે. દી.

૧૫ બુલબુલઇયા.

સો અજબ જમાનો આવ્યો સાચતે દીવાના
ખોટા ખટપટીઆઓ તે ફરતા ચૈઇ મસતાના
સતવાદી સહુ રખડે (૨)
ખટપટીઓના ખીસા ખખડે સીચા ભુખે ત્રફડે
અંદરથી પોલમપોલા ઉપરથી બનીશાણા
મ્હોટી મ્હોટી કરે વાતો પણુ અકલના કાણા
પૈસાને માન મલે. (૨)
વિદવાન થયા પણ ગરીબ રહ્યા તો મુરખમાજ મળે
એ પારથીવ સુખ ચુટકીનુ આખર તો ફ્રદની
હરઘતનો જય આખરમાએ શાન્તતારી ધણી.

૧૬ હરીહર પુરશોતમ.

વેર વેર વાપ્યુ ચવન ઠામ ઠામ
જઇને વાળુ બાણુ લઇ અરીના પ્રાણ
દિલી જઇ શાહ બિલ્લી માર ધરી હામ
ધરમ ચિત ધરી સમશેર કર ગ્રહી
શોધી શોધી દુષ્ટોને પોહોચાડુ યમધામ. વેર.
હવે ઉર અપાર પાપી કરવા ઠાર,
ઝાલી ઝાલી ઝીકો પૃથવી રાખો ક્ષત્રી નામ વેર.

૧૭ રેહલી સુંદરબા.

કેવો રૂડો આ કેવો રૂડો છે મોહની મુજપરએ ઉપજાવે.
ગરીબ સરીખો છે વસ્ત્ર મહીએ પણ રાજકુવર તન તેનું જણાએ. કે.
જઇ હમણા કહુ મુજ માતાને એજ કુવર શું મને પરણાવે. કે.
એના વીણ કુંવર નઇ પરણુ, કંઇ પીતા રામ બીજા જણાએ. કે.

૧૮ ખી. દે. દ.

કર પરવર અમ પામર પરનાર જરી
દાદગર દાદર મારારે કરમ કદ કરી. ડરકર.
અમના ચારી મહી તારી કરી મારી ઉમેદવારી
એ દાતારી તુજ દીલદારી થકી આશુ યારી
દાના પર્મેપરી
અરજી એ સુનો ધરી મરજી મુઝ હૈયે ધરી. દાદગર.

૧૯ દોરંગી-દુનયા.

કાલી બાદરવાને ઘેરલી દેખો સૈયા
બીજલી ચમકે જીયા મોરા ડરપાવે. કાલી.
નાની બુંદીયા ધરસે ચાઉ ઓરસે
છબક છબક મેતો ભીજ ગઈરે પરત ક્રૂર મેરા કાલી.
કોન ઘડી સાથ મેતો પાનીડા નીકરી આઇ,
એસા પાનીડામે ભીજ મરીરે પરેકીરથી મેરી
ન થકી ઝપી મેરી કમરવા લચક ગઇરે દેખો. કાલી.

૨૦ વીમુધ વીજય.

ઉગયો રવી સૃષ્ટિનો શ્રૃંગાર હાર
ચાલ્ય ચાલ્ય જોવાને ચંદ્રમા
જોને પ્રેમ ઘેલી સુમિનાર દેદાર
જોને ડોલે સૃષ્ટિ આનંદમા. આહો.
ધન્ય ધરા સુંદરી તને ચતુર ચંદ્ર તુજ કાન્ત
સાંન્તિ પાઠ પઢાવતો સાથીને એકાન્ત
ધરણી પડી પતીને પાય શીક્ષા શિરે ધરેરે
ગુણીયલ ગોરીપતી ગુણ ગાય શાન્તિ ચિતે. સ્મરેરે.
ધરોને બ્હેન ધરતા માતાનું કયુ કાન
પ્રીતથી કરો સંસાર સુધારસ પાન
ચંદ્ર મુખે ચીડાઇને તારાના મુખ શયામ
સુદ ગુણીનુ સુખ સાંભળી રંભ દુષ્ટના રામ
સખી જેને પતીનુ માન તેના ગાધર્વ ગાયે ગાન
પામે દેવી સમાન સનમાન રમે સમાર સીકલઇતાન
ધરણી નાર સમ ગૃહણીઓ સેવે સ્વામી પાય
ચતુર ચંદ્ર સમધણી મલે જય જય જય ઉચરાય

૨૧ વીણા વેલી

છોડ ચલે મન પરદેશી
બનબન ભટકત દીખે દાએ અબ કબલગ ફીકર આતહી.
છોડ નગર એ બજોગ પાએતો
હરસે ધીવાન લગાના. છોડ.

૨૨ ભુલ ભુલયા.

આંજ બાગ જોઇ કરી મધુર મુરતી નીયાલતી
ચડે છે પ્રેમતો પ્યારે જાઉ છું સામે હશી હશી. આ.
પ્રીતમ પોઢયા છે બાગમાં મુરતી હીરદેમા મુજ વશી
કહું જઇ મુજમાતને લગન કરે પ્રીતથી. આ.
ધીરના રહે દીસે બેઠુ પ્રીતમ પ્યારથી,
કેવી દીશે મુરતી એની નાગણુવા ઘોલતી. આ.
પ્રભુ દયા કરી તમે જલદી જગાડો સયામને,
પ્રીતમ મારા એછે સહી દાસી હુતો એની થૈઇ. આ.

૨૩ ખી. દે. ૯.

ધીરી થાજરીતુ બાલા સયાને ચાળા કરે છે થાલા
નથી યોગ કુવરએ તારે શયાણી મહેલ મહીતુ શીધારે
તુજ પીતા વેરી પુત્ર એછે જોએ સીરાએના તો છે દે
નહી માયા લગાડ એનાથી સહીશ દુખ બહુ એમાથી
કેમ માતા વદો છો આવુ સુબાવી તે કોઇથી ભુશાલુ
હુટો વરી બેથી પ્રીતેએન નહી પ્રીતી કરી પશતાવુ
કઉ છઉ સ્યાણીસમજતુ બાલા સંહાર કરાવના કુલનું તારા
એને છોડી બીજા સંગદરજે સંસાર સાગર પાર ઉતરજે
નહી નહી એ કદી બનનારૂ ભલે શીસ થાએ જુદું મારૂ
કરૂ જાગ્રત એને હમણા તનમન શઉ તે પરવારૂ.

૨૪ ખી. દે. ૬.

વ્હાલી (૨) વલજે તુ વેલી નહી તુજ વિણ ચેન નવલી
સ્વામી (૨) સલુણા માગ નહી વિસારશો દિનદારા
ચિતમા (૨) ચિત્રામણુ તારૂ મુગ્ધા મનથી નવિસારૂ
નિત્યે (૨) પ્રિતમ પ્રિત ખટકે........
......................ચતુરા ચોર્યું ચિત રાટકે
જઉ છુ (૨) રતી રઢીયાલા...........
....................જટ દરશન દેજે દારા

ચંપક ચાતુરી

૨૫ ચંપક ચાતુરી.

છોડી હુ ચાલી પ્રીતંમ પરદેશી ખી. દે. ૬.
સોપી મન ચાલી વાહલાઓ વીદેશી.
પ્રીતંમ મારા પ્રાણુથી પ્યાર-ભેટવા અધીરઆ મન હુ
શું કરૂ વોલમજી દેવીનો હુંકમ નથીરે.

૨૬ ટેકીલીસુદરબા

દુખમા પડી હુ હાય કરણી નડીસુ
કરૂ શંયો ઉપાય લાગે લાય નરેવાય. દુ:ખમા.
તાત માત સઉ ગયા વીશારી બની દશા દુખ દાયક મારી
પલપલ ઉર અકલાય ગભરાય મમકાય અરે હાય. દુ:ખમાં

૨૭ ખી. દે. ૬.

પ્રેમ ભુલુ તુજ કેમ પ્રીતમજી પ્યારા અરેઓ મોહનજી મારા
અરેઓ મોહનજી મારા. પ્રેમ.
બાલ પણામા ફંદે ફશાવી કરૂ ન્યારા કેમ મોહનજી મારા. પ્રેમ.
માતતાત જો ફાશી ચડાવે તોપન ભુલુ તુજ પ્રેમ. મો. મા. પ્રેમ.
પ્રાણુ જતા પણ નામના છોડુ શાંન્તા સુધાકર નેણ
પ્રીતંમજી મારા પ્રેમ ભુલુ તુજ કેમ મોહનજી મારા પ્રેમ

૨૮ નવલ કુસમ.

બાપાજી હુ વધાઈ લાવી જુવોને મારા મા આવી
જાજા ઘેલી થઇશું છોડી
નાના ઠેલી જઇ જુવો દોડી
બચી કરી મને બોલાવી. જુવોને.

૨૯ નવલ કુસમ.

દામની છે દુનીયા તમામ માન મુરખ મન વાદાને સંભાળ.
દામ વિના નર તે ખરને સમાન. મુરખ.
દામ મલે માબાપ કહે કરમી કુલ દીપમારા,
નહી તો કહેશ કયાથી પાકયો કુલમાહે અંગારોરે. મુરખ.
ગરથ હોય જો ગાઠતો નારી રહે પતિવૃત ધારી,
નહીએ સુતો મુકી સરકસે જાલીમ રમવા જારીરે. મુરખ.
હશે પાસે પૈઇસા જોતો પુત્રો પણ સેવા કરશે,
નહી તો કહેસે ખાટો મફત નો કયારે બુઢો મરશેરે મુરખ.

કોણ માત છે કોણ તાત વળી કોણ પુત્ર કોણ પ્યારી
સ્નેહ એતે સગપણમા સમજો દામતણી સહુ યારી.
સમજો દામની દુનિયાદારી સમજો દામતણી બલીહારા. મુરખ.

૩૦ બી. દે. દ.

કેવી સુદર શોભ સખી વાવા ભરી ભરી પ્રીતિ રસ પ્રીતમને પાવા
જાઓ શતાવો મુશાણા સાહેલી
છોડી લજો તુ મનની ઘેલી
બસ થયુ હવે માથુ નાખ, ભરી.
કોણ કહે સખી પ્રીતમ મારો
આવશે હમણા તુજ મનહરનારો.
ખાલી મારો તમો શઉ ફાફા
મોહન છે માનીતા નમણા ભરી.
ગોરી પ્રીતમના ગીત નીત્ય ગાગા.

૩૧ બી. દે. દ.

આવી રશીલી ભેટો ઉમંગે પ્રાતી તણા પાણાડા પાઉ
સુરત છબીલી લાગે રશીલી તમપર વારીજાઉ
સુદર શણગારે શોભો છો રશીલી ચુમુ ગુલાબ લાલા પ્રેમથી
ગેહેલા ધાદા મારા દીશો રશીલા ભુલુના તમને ચીતથી
વાહરે ભોલી મારી રશીલી
કરી પ્રીતી કેમ ભુલએ
છણુકા તમારા મુકો રશીલી
આવો પ્રીતીના રંગ રેલીએ.

૩૨ નવલ કુસમ.

કોઇનુ કરયુ કાઇ થાય નઇ છે કર્મ સહુ કરનાર કોઇ.
કર્મ સહુ કરનાર ન કોઇથી કર્મ કદી ફરનાર કોઇ.
કર્મ કાગલે પુર્વ જનમના દીધા જમે થનાર
દીધા તેવા લેવા પાછા એજ કરમ વહેવાર કોઇ.
જમે કરાવ્યા હશે કાકરા મણી નથી મલનાર
જમે મણી તે. વીશ્વ ધણીથી ટાળ્યા નથી તલનાર કો.

૩૩ નર્મદ.

ફૂટ ફૂટ નફટ અનાડી તને ધિ:કાર ધિ:કાર (૨)
તને ધિ:કાર ધિકાર (૨)
કોણ છે તુ ક્યાથી આવ્યો બોલ્યો આ બોલ
અવીચારી નિચ નિર્લજ જાજા કરતુ મનમા તોલ
ચાલયો જાને પાધરી વાટે વાટે મારૂ કયુ વીચારો
પાપી અધમએ બોલો પાછો માર માર મારો.

૩૪ બી. દે. ઠ.

નણદલ વીરા આવો તો
:.......... સુંદરી શયાને સતાવોના
છો મુજ જીવન મોમન મોહનજી મત્ર મધુરા સુણા વેતો. ન
............માનુની માનો મારૂ કહયુ
સુંદર મુખડું જોઇ રહ્યું..................
ચાલો મારા નાથ છોડુના હાથ
............હસી જરી પ્રીતમ બોલાવોજો ન.

૩૫ નવલ કુસમ

નાના પ્રિતમ નહી જાઓ—નાના
સ્હેજ વાતમા શુ રીસાઓ
આવો આવો આવોરે—નાના.
સખીરી કોને તુ શાદ કરે
ઓ નાથ
આ શુ
અપરાધ અરે
સુજનેણુ ઝરે શુ હાસ્ય કરે
જાઓ ધાઓ અટકાવોરે—નાના.
જા દોડ દોડ જોઓ જાયે
ક્યા
ઓ જાયે
કયા
ઓ જાયે
અહી અહી જાયે તહી તહી જાયે
લાવો લાવો શ્યામ સમજાવોરે—નાના.

૩૬ ખી. દ, ઠ.

કોઇ હાલ કહો ભાઇ મુજ પ્રીતંમને જઇને
પ્રીતંમ મારા દીન દયાલા દરશન આપો જરી દાક્ષીને
થઇ દુખણી ગણી હુ હાય દુ:ખના ખમાય ઉઠે છે લાય-
[કેજે પ્રીતમને. કો.
જે દીવશથી જુદા પડયા છે ચેન નથી જરી મુજને
તમો કરો હવે કૃપાય ઓલવા લાય શાંન્તિતો થાય આવીમુજને કો.
જો નઇ આવો અરજી સીકારી વાહલા કહુ છઉ તેમને
તો થસે જીવની હાણુ જશે મુજ પ્રાણુ ખરે નીરવાણુ
નીસચે કઉ તમને કો.

૩૭ ટેકીશી સુંદરખા.

ચાલ ચાકયા રસીક રૂપાલા આવુ અલબેલી બાળા
ચમકાવ્યુ ચિત ચટકાળા વશ લોચનથી લટકાલા
વ્હાલા કરી વિરહે ઘેલી જાશો નહી મુજને મેલી
લ્હેરી લલના લલચાવો પ્રીતી રશમા પલળાવે
સખીયો તમ આવે દારા જાઓ તો સમછે મારા
ઉભો છુ પાસ તમારા

૩૮ નર્મદા.

પ્રાણજીવન પરદેશ પધારી વેહેલા આવજો (૨)
વેહેલા આવજો અરેહા વેહેલા આવજો
રેહેજો રાજી...........હાજી હાજી
નવીન નૌતમ નામી વસ્તુ પેહેલા લાવજો
સ્વામીસેવા ચિતહિત ચાહી કિરતી પામજો
સ્નેહ સદા સંભારી શલાલા પ્રિતી રાખજો

૩૯ ચંપક ચાતુરી

છોડીદે હઠીલી હઠતોરી સલુણી ચાલ્ય મારી સંગાથે
મારી સંગાથે ખુબ સીની સાથે
શશી મુખીતુ સમજી જારે શ્યામા આવા વિચાર શારે
ચુપ ચુપ ચુપ
માનીજાતુ
......છુટ......છુટ......છુટ
દુ:ખી થામા
.........ફટ......ફટ......ફટ

૪૦ ખી. દે. ઠ.

જાગી જુવો મારા પ્રાણ ચતુર તમો જાગીને જુવો
ઉઠી માણોને લાણુ ચતુર તમો જાગીને જુવો

સાખી

વચન દીધુનુ આવવા પણ આવ્યાના તમો નાથ
રાહ જોઇ ગણી તમતણી પછે લીધો દાશીનો સાથ. ચ.
મુજ સરીખી ગણી આપને મારે તો તમો એક,
ચાય ભલે છોડો તમો પણ હુના છોડુ ટેક. ચ.
તેથી દયા લાવી રાજવી જાગો મુજ નરેશ
સેવા માહા જર છે દાશી તેમ હમેશ ચ.

૪૧ નવલ કુશુમ

અજ્ઞાની જરા જોને જાણી આખ ખોલી અ.
કેમ રહયો માયામા ડોલી અ.
સીતા હરી જ્યારે રાવણે ગઇ કયા રામની સકતી અતોલી
એજ રાવણ બલ કયા ગયુ જ્યારે રામે લંકા રોલી અ.
દશા ફરે ત્યારે બુધી ફરે જાવ મુચુલે ચઢી ચડી ચતુરાઇ
હાથ કેરા હથીયાર રહે હાથમા એમના એમ કટાઇ. અ.

૪૨ ખી. દે. ઠ.

અરેજા (૨) પાપી હુ કઉ છઉ તુજને રમે મુજથી તુ દુર.
કપટ કરીને કેદ કરયા તે શુ બતાવ્યું સુર અ.
બશ બશ છેવટે બાલાક હુ છુ રહેનાતુ મગરૂર
ફાસી ચડાવી શંતુજ મોહનને જોઇએ છેવટે તુર. અ.
દરના, દરના, પ્યારી તુ દીલમા, જરી ફફાવુ એને ધુલ
શપડાશે પંજામા માયાના ખોશે જીવએ જરૂર. અ.

૪૩ ધુપ—છાવ

પીયાકે ઘરકો ચલત હએ બંનદુલ સુંનદર નાર
હમ મોહા રીજસંગ ચલે રસ્તાહએ સબગુલ જાર
પરી પાલખી મે અસવાર હએ
ચલી બાગમેજ એસ બાહાર હએ
ચલત દુલહન સાથ સાજન સોહન મંગલ ગાએ
ફએસી છલબલ આનબાન વાડ ફએસી છબ દીખાવે

૪૪ ખી. દે. ક.

જાણુ છુ જાણુછુ પીતાજી મારાપર પ્રીતીમા આપ ઘનાંરા
મન મુન્ઝ નહી પાપાણુી મુજબાલા
નહી ચાલે એ નાતુજ પારી ચાલા
મુકીધો ખોટી લબારી હવે બાપુ
ધ્રજને એનાથી અધીક ફરી થાપુ
જાણુયા મે જાણુયારાએ તમારા ચાલા. જા.

૪૫ ઝ. લ. ત્રિવેદી.

ધરની ધરણી પર નામજ સારૂં;
નવ ડરતો તુંજ શુચ થનારૂં;
વિનતિ કરીને વદજે વચનો;
નમજે સુજનો તજજે કુજનો;
રાખ મતિતુ શુંભમાં સહુના,
મનમાં ઝટ વેણુ ધરી મુજમા.

૪૬ લયલોનિહાર.

ક્યા જાને (૩) કોન ખતાથી કે જાનને પાબા રહે ફાની બદન.
પેટ પાપી હય પુરા ચંડાલ, પડા પીછે ક્યા ભારી જંજાલ
નહિ પાયા દમ ભર ચયન ઈનસાનને—જાનને.
પયદા હો પયસે અનકો મારમાર, ખાનેકો તયાર ફાલ તુ ચાર ચાર
સિતમ કયસા મ્હુ ડાલા યજદાનને—જાનને.
કહી મરકી હરસાલ, કહી મ્હેગી દુખકાલ, કહીં જંગો જંદાલ,
કહી ખેતી ચઃ બા, નેહિ પાયા દમ ભર ઇનસાનને—જાનને.

૪૭ ધનદુર્મતિ.

જંજાળી જીવડા ઝાંઝલાં જોઈ શું રાચે.
હિણભાગી હંસા સાચા મોતા શે ન ભાસે,
શ્રાવણ કેરી વાદળી જળમય થઇ નભ જીય
તરસ્યો ચાતક ટળવળે કયાંથી પેટ ભરાયરે;
સ્વાતિનું બિંદુ પડવાથી પેટ ભરશે—જંજાળી.
આશ પતંગ ઉમંગથી ગયો મોઝાર
વિંટળાઇ વટોળીએ પડયો પૃથ્વી આધારરે
મુરજડા મનડા, સંતોષે સુખ થાશે—જંજાળી.

૪૮ વિક્રમચરિત્ર

હાલો વ્હાલો લાલા મારા બાળાં,
કુંવર મારા કાલા, જુલોમે આનંદમાં.
લાગે મુખડું હાસ્ય મંદમાં,
રહો માના વિસામા ચમનમાં,
હસતાં સુમમાં વ્હાલાઓ વૃંદમાં.
હાલ મ્હાલો મામાના ભુવનમાં,
ઓછું આણે રખે રાજ મનમાં,
જઇશું થોડા દીનમાં વતનમાં ખુશંદમાં—હા.

૪૯ હુસ્નઅરા

ભર નયનનમે સયનનમે જાદુ હયે બને બને બને મનોહાર
તુંઝે મેરી કસમ દેખ પ્યારી સનમ સંગમેં રાધાને પ્યારે સાવરા,
હયે કમલપે રહા ગુંજ ભવરા, દોનો દિલજાની લાસાની
તુરાની હય્યે જાની વાહવાજી—ભરા.
જએરી પ્યારી વય્યેસા પ્યારા દોનો દિલઅઓર જાન
(જોડો જોડા ન્યારા પીઆરા ખડ ચંદા વોહ તાર ગાહવારા)
પ્યારકી બતયાં કરકે ધનીયાં લાગત છતીયાં
મોહની અંખીયત સંખીયનમે કુંજમે ખેલે કીસ મોહન—ભર.

૫૦ ઉદયભાણુ.

બોલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલ બોલો
બોલો બોલો મેના બોલાવે.
ડોલો ડોલો પ્યારી ડોલાવે—
મેના તારા વચનની વીણા વાગી
લાગી લાગી લલીત લ્હે લાગી
મેના વ્હાલી મેના ના કહે પણ જાગી
જાગી જાગી અજબ જયોત જાગી.
પહેલાં પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારો
વ્હા વ્હા મેના શું સતી સીતા વીસારો
ચતુર સુજાણ, સીતારામ ઉચરાવે—ડોલો.
પોપટજી પાંજરૂં સોનાનું સજાવું
લાડલી હું લાલચુ નથી કે લલચાવું
સોને રૂપે શું ભીડ ભીતરની ભાગી—લાગી.
રૂડા સુડાને રંગે રંગેરમાડું, પાંખે ઘાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું
ભાવના ભુખ્યા શું ભાવી ભાવના ભુલાવે—બોલો.

૫૧ રામ રતન.

સંસાર સમજીએ શાણા મુસાફર ખાનું
કોઇ કોઇ આવે કોઈ કોઇને જવાનું—સંસાર૦
કર્મોનું જોગનો છે સંજોગ વિયોગ—શાણા૦
પંથીડાને કાજે ઘેલા રડે શું થવાનું—શાણા૦
રોઇ રોઇ આંસુડાંની નદીઓ ભરે—તોએ—શાણા૦
ગયું તે ગયું શું આવી આંસુ લુંછવાનું—શાણા૦

૫૨ દેવયાની.

એતો મને સાપ લાગે સારો વાહ વચન મજેનું ઉચાર્યું મને
કેવો સ્વાભાવ તારો,
પ્રીતિનો પંથ ન્યારો, વિપ્ર શું જાણે બિચારો.
શાણા ક્ષત્રિ કુમારો;
કેમ તજ્યું ધર્મ ધારો,
ભારે ધર્મ પાળનારો, પ્રેમ પવિત્ર ક્યારો
તોડ્યો તેં આજ મારો, પરવશ વશનારો,
ભુલી ગયો ઉપકારો.—સાપ૦
ભુલ્યો નથી જોયું નથી. સાચી કૃતિ,
રાખો વૃતિ પાળુ અતિ, દઇવ ગતિ,
શુદ્ધ મતિ બેન પ્રતિ—મને૦

૫૩ ઝ. લ. ત્રીવેદિ.

જુઓ ભાઇ ક્રિકેટ વખાણાય
મોટા મોટા ઉમરાવ જાદા રમવા જાય ભાઇ કેવી.
નહિ જ્ઞાતિ ભેદ કોઇથી પરખાય,
હિંદુ પારસી અંગ્રેજ લોકો સાથ મળી જાય. ભાઇ કેવી.
ગીલ્લી દંત ક્રિકેટની માતુ ઓળખાય
શરમાળ ચપળ સત્વર થઇ જાય. ભાઇ કેવી.

૫૪ ભુલભુલઇયાં.

માલા મુબઇલા જાયચા ટીકટ કાડેન કાવ દેઇના
આલા ખંડાળ્યા ઘાટ તીથે ગાડી હોતા ટાટ
આતા ભોગદયા તુંન ગાડી કાવ જાઇના
માજી ગવલ્યાચી રાધા કાશી ભોપલ્યાચી દુધા
ગોરે ગાલ દોના તન રાહીના

૫૫

મામા આવો જુલમ કાં સહન કરોરે!
કાં સહન કરોરે ? શીદ દુ:ખી કરોરે?
શાને માટે મન શોક ભરો ? મામા.
આપ પ્રતાપે પહેર્યું આપે,
હાર ખાશું એમ નહિ આપ દિલ ડરોરે મામા.
પ્રજા રીબાયે દુખી થાયે
કેમ તેની દયા ઉર નહિ લેશ ધરોરે શાને. મામા.
મારૂં કરણુને લાવું ચરણુમાં,
બાંખ તોડી ફાડી નાંખું તો ભાણેજ ખરોરે શાને. મામા.

૫૬ શહીદે નાજ.

મેરા દિલતો દિવાના જાન તેરે લીયે
બાલ બાલ ગજ મોતી મોતી પીરોઉં
મોરા બાલાસા જોબના તેરે લીયે
નાલીશ કરોગે મેએ કરને દુંગી
મયને છોડા જમના જાન તેરે લીયે --

૫૭ સૌભાગ્ય સુંદરી.

પવન મેઘ રસ ભીના જાને વિજળી માર્ગ બતાવે
પ્રિયાનો વીજળી માર્ગ બતાવે.
મુજ રસભીના અંતરનાતું જઇ સંદેશ કહાવે
વ્હાલી વિજોગી હું મસ્ત દશામું મગ્ન રહું.
ચપળા ચમકી મળે મેઘને ગગન માર્ગને ભેદી
કુમુદીની વિરહી ચંદ્ર શકે નહિ મોહ જાળને છેદી
દશા એવી મારી, નિરખું કયાં હું મુજ પ્યારી.

૫૮ સુરત નાગર એસોસીએશના.

સજ્જન સહુ હાંસી ન કરશો આજ હાંસી ન કરશો આંજ સજ્જન.
નવીન પ્રતિનો ખેલ ભજવશું (૨)
નવીન હમારો સમાજ—સજ્જન૦
પ્રથમ પ્રદર્શન કરશું ધરી શિર (૨)
છોકરવાદી તાજ—સજ્જન૦
નાટકકારો નાની વયના (૨)
તેને તે શાની લાજ—સજ્જન૦

૫૯ મારે અસ્તી

દુલનિઆં બના રહે તોરા રાજ
ચુન ચુન કલીયાં મઐ સહેજ બીછાવું
સોવે સાજણીકા છૈયા, નનન્દકા ભૈયા અમારા સૈયાં
ગલે બીચ બૈયાં—દુલનિઆ૦

સોનેકા ઘડવા ગંગાજળપાની પીએ સાજણીકા છૈયા
નનન્દકા ભૈયા, હમારા અમારા સૈયાં ગલે બીચ બૈયાં—દુલનિઆં.

૬૦ ચંદ્રહાસ.

વટ સાવિત્રી આજ પુરણ કરીએરે
લઈ કુમ કુમ અક્ષત હાથ ફળતો ધરીએરે.
છે પવિત વસ્ત્રો બેન આપણુ અંગેરે
કરો પુજન વડનું આજ સૈયર સંગેરે
વિધી આ વ્રત તણીરે સાચવો તમો
તો મંગળ તમારૂં થાયરે આયુષ્ય પ્યારા પતિનુંરે વધારશો
શાસ્ત્ર વિસે સુદરતા શું એની લખી
તેથી તમારૂં રૂડું થાયરે—આયું૦

કંકણુ કર વિષે ચમકે તમકે તમારાં અંબોડા શિરપર શોભે છે સારા
એ સહુ રહેશે રૂપાળા વ્રતની વિધી સંભાળો
ઝાંઝરનો ઝમકાર તમારો લટકો મટકો ને ચટકો તમારો
ખટકો હોય જો પ્યારો—વ્રતની વિધી

૬૧ નવલ કુસુમ.

નણુદલ વીરા અધીરા જરા ધીર ધીર—નણુદલ
સુકોમળ સ્નેહની સજન સજ્જન સજાવું છું
નિર્મળ નેહ જળ સિતળ છતે છંટાવું છું
પરિમળ પુષ્પ જોબન બાગથી બહેકાવું છું
હૈયા હિંડોળે મારા લાલજી લહેકાવું છું—નણુદલ૦

શાન્તિ મંત્રે ભર્યાં પ્રિતી ગીતી ગાઉં છું
સુધારસ ઝરતાં શાન્ત નયન હું નચાવું છું
મીઠી મીઠી હાશ! ભરી શાન્ત વાયું વાવું છું
મીઠી મીઠી શાન્ત નીંદ સાહ્યબા શિર છાઉં છું—નણુદલ૦

૬૨ કળાવતી

મારી પિયુ લાગી તમથી પ્રીત
ક્યાં તજી જાઉ હું વાલમા—મારી૦
તમ વીણુ ચેન નહી પછી કેમ ચાલે
મારે મન ઘડી યુગ જેવી ગણાય
બેરૂ છનનનનનનનન—મારી૦

સાખી.

સાચી પ્રિતિ મીનની—જળજીણુ જીવે કેમ—
તમ દર્શન વીણુ તડફડે આ જીવન પણુ તેમ—મારી૦

૬૩ વિબુધ વિજય

પુત્રીનો ભવ શીદ બાળો, ઉછેરી જખમ કાં મારો
અણુગમતો સ્વામી સોંપી શીદ કરો છો વાત.
ભવસાગર તરવા મુને જુનું દીયો નવ ઝાઝ
ભર દરિયે નહિ જે તારો—ઉછેરી૦
દછને બુઢ્ઢાને બાળકી મડે આરોપવી માળ.
યોવનમાં એ આવતાં કરે વૃધ્ધ ત્યાં કાળ.
કેમાંત સમાવે કુદરમાં ઝાળો ઉછેરી૦

૬૪ જગતસિંહ.

રમતી સખીઓની સંગાત યુવતી જાય મલકાતી
મદન વિહારે વ્હાલી રસમાં રંગાતી
નતો સ્વામીના ગુણ પ્રેમે ગાતી
ચટકતી ચાલે હાલે લલના સરમાતી
વાહવાહ મંગળમય માનુની જણાતા—

૬૫ એમ. સી. દેસાઇ.

નેહ લાગ્યો નંદ કીશોરથી.
રજની વીતી જશે શું પ્રીતમ વહેલા આવો ગીરધારી
ઉભી ઉભી જોઉ વાટડી હું શિર પર મટુકી ડારી
ભારે મરે દાસી તમારી—નેહ૦
ગોરસ ગોવિંદ અમૃત સરખું પાય આ દાસી તમારી
રસના રસમય થાશે રસીલા હું છું ભામિની ભોળી
પ્રીતી રસ પ્યાલી રસાળી—નેહ૦

૬૬ જુલ્મે વહેસી.

ઇસ ઘર આનારે ભાઇઓ કંધે પર લાવે છોડકે જાવે
અપનાં રે ભાઇઓ ઇસઘર૦
સાધુ પંડીત શેઠ ભીકારી કોઇકા ન છોડે મઓત કટારી
સબકો હસે જાતારે ભાઇઓ ઇસઘર૦

૬૭ કામલતા.

દિલ મારૂં માને નહિ, મનડું ઠરે નહિ ત્યારે કરૂં શું તાતજી?
મેં જોયું ફરી ફરી જોડી મળે નહિ કોને વરૂં હું તાતજી?
નેણે પ્રીતી ઝળકી હતા જ્યહિં આવતાંજ સમાઇ ગઈ
ઉર્મિ અંતર ઉછળી હતી નૃપ દેખતાંજ દબાઇ ગઇ
હીરલો અમુલ્ય ખરીદવા ઉમંગ ભર આવી જ્યહિં
પણ અંતરે અંકુર ન ફુટયા પ્રીતી પ્રકટાતી નહિ
છતી આંખે દીવો લઇને પડી કુવામાં હું ડુબી મરૂં શું તાતજી?

૬૮ ઝ. લ. ત્રિવેદી.

મન ભજ કર નર અજર અમર
ઝટપટ તનમન ધર સત્ય કર નજર—મનભજ૦
ધરમ કરમ સમજીજ અરપણ કર
સ્વર્ગ ભવન તરફ ગમન સજ કર
અચળ સકળ યશ ગ્રહણજ કર—મન ભજ૦

૬૯ વસંત માલીની.

સૌ યુવતીઓ અલબેલી, મદયૌવન મસ્ત બનેલી—સૌ૦
સુંદર સરોવર તટ પર સખીઓ, મહાલો મુગ્ધ મન મેલી
ગાઓ ઉમંગે ગીત રૂપાળાં રસનાએ રસ રેલી—સૌ૦
સુગંધ મય સુખકર વાયુથી પુષ્પ વેલી ખીલેલી
અનંગ ચીજ યૌવન વન અંદર જોતાં પ્રગટે એની—સૌ૦

૭૦ લયલોનહાર.

ન ગુલ હો તો ભાયે બુલબુલકો કયા લાલાજાર
હય ગુલજાર ઉસકો ખાર કોઇ જિસકા નહિ દિલદારરે—ન૦
બેકલ ચંચલ જિયા કલસે સોહે નહિ સીંગાર
કારી કટલરીયા લગાયા કીયારી જલાયેજી બાદે બહારરે—ન૦
ચયન પડે નહિ રયન કટે નહિ, નયન બહે જલ ધાર
કલદે ચમનકી કલી એ કલીમેં ગુલકો ગલેકા જો હારરે—ન૦

૭૧ — સહીદે નાઝ

પીકે પીયો તો તુ મ્હે મયકા પીવાલા ભર ભર પિલવાઉં
ગ્યલજાઉ બલજાઉં હાં—
ઇસ પ્યાલેકો મેરે ચાહનેવાલે રાજ દુલારે શહકે પીયારે હાં રગવાલે—
મેરી હુટી હુંઇ તૈચાકે ટુકડે કોઈ લાદે દરેપી મુ ગાએ
કે ઉસકો જોડ કર મય તોડ ડાલુ ફિરએકજામે સરાએ સ્વર્ગવાસ

દોહા.

ગિલપર ટપકે ગુલબને કાંટા સુમ્મુલ હોય
કાગ પિયે કોયલ બને ગાયન વાસો કોઇ—પીઉં

૭૨ — ભોજકુમાર.

રસિઆ રસિક સરદાર, હૃદયના હાર જરૂર જાનાર
લલના લલિત શ્રંગાર લખ્યા જે લેખ નહિ ટળનાર
ઉગતાં આશા ડાળરે પ્રાણાધાર કરો નોધાર
કરનાર કિરતાર મનુષ્ય લાચાર પ્રિયા લાચાર—
રામ રામ છે રામ રામ
પ્રાણાધાર, અરે દિલદાર, સધુર આધાર હવે લાચાર—

૭૩ — જુલ્મે વેશી.

રીમ ઝીમ ઝીમ ઝીમ ઝીમ ઝીમ બરસંત હએ બાદરવા,
કારી બાદરીઆ ધીર આઇ ઝુમ ઝુમ—રીમઝીમ૦
બાદલ ગરજ રહે ધનનનનનનન ચલત પુરવાઇ
સનનનનનન જાન દુખી હએ ખએર નહિ હશે
ખયર અહીં હસે ગયર નહી હશે ધનનનનનનન
દમકત દામની ઝનનનનનનન ચમકત બીજલી
મેતો ડરા મએતો મરા ફસા બુરા અડડડડડ કડડડડ—રીમઝામ

૭૪ — નવલ કુસુમ.

સહુ નાચે દશા કેરે દાવે
ચડતી પડતીના ફરતા વારા રંગો
એ દુનિયા બધીને બતાવે રે—સહુ૦
મુર્ખ કરેઅભિમાન પણ, અજબ દશાનું કામ.
કાબે અર્જુન લુટીઓ એહી ધનુંષ્ય એહી બાણુ,
એ મેડકને હાથે ભુજંગ દબાવેરે—સહુ૦

૭૫ કમળતા.

સૈયાં તોરે પૈયાં લાગુ સૈયાં ન મોરીરે
આપની કહત ન સુનત કહ્યું મોરી.
દેખો બરજોરી કરડારી સૈયાં જક જોર—તોરે૦
મેં બ્રિજનારી, કરી દેખી ચતુરાઇ તોરી
ચીત્ર બનમેં છબીચાર સુમોરી આલી.
સનદ પીયાસે કહ્યુ બચન દહત તોરી
બીનતી ધરત હમદમ કરજોડ—તોરે૦
કહી ભુલા ગયા હૈયાનાહાર
નારી પ્યારી દીધી શું વિસારી—ભુલા૦
દિલથી દીવાના થયા,
આકાશે ખોળી રહ્યા
મળવી નથી રહેલી નાર,
તુજ પ્યારી ઉરમાં અમે તો ઉતારી—ભુલી૦

૭૬ નવલ કુસુમ

બોલ બોલ ગુમાની ગોરી બોલ
કાંઇ કોકીલનો કંઠ ખોલ ખોલ—બોલ૦
છોડ છોડરે છકેલા છેડો છોડ
મન મોહનાના મુળ આમ બોલ
જો આ ગુલાબી ગાલે દિવાનો બન્યો.
આ મરકટા મૃણાલે મસ્તાનો બન્યો
તુજ પ્રેમ દીલ ઉજાલે પરવાનો બન્યો
કામી અંધ તુ અકાલે મરવાનો બન્યો
મરવાનો બન્યો નહિ ડરવાનો બન્યો—કાંઇ બોલ.

૭૭ ઝ-લ-વિવેદી.

હે નર આ તુજ ધીક પડયો અવતાર
નહિ ભજીઓ જગકિરતાર—હે નર
કામ ન કીધાં દામ ન દીધાં ભર્યો પાપ ભંડાર
કર્મ ધર્મ સૌ તજી દઇને થયો લુચ્ચો લબાડી ગમાર—હે નર
માયા આ છે મોહિની કાયા માટી ધાર
મારૂં તારૂં નવ કામનું રાખ નેક પ્રતિ તુજ સરજનાર—હેનર
ઝટપટ કપટની અંદર તું છે વેરી થઇ હુશીયાર
યાદ રાખ તે કામ ન આવે લાદ ભકિત કલંકતણી ઢાલ.

૭૮ હોમલો હાઉ.

વૉટ નૉન્સન્સ કેવું હમ્બગ જોતો નહિ રિસન વ્હાઇ
દે રાઇટ ઍન્ડ લેફ્ટ એમ્બ્યુસો દારૂને લોકો કાંઇ.
ખાનાં પીનાં ને મોજે બસ ખરચો એ વરી થાય
આંકટર ડેથ નન વિલ ટલયુ જરાતો પીશે બાય.
(કોરસ) ડાંસો બસ શેમ્પેન ડાંસો બસ શેમ્પેન.
બ્રાન્ડી શેરીને મોઝેલ સોડા આઇસ એન્ડ જીંજર એલ ડાંસો
બસ શેમો?
વેર ઑલ વેઝ ઊંચા ડ્રેસીસ સોનાનું વૉચ ઍન્ડ ચેન
ઑલ માઇ સર્સન બલતાથી લેટ ઢેમ મર મર ઇન વેન
દુનિઆની એવરી પ્લેઝર ચાખીને થાઓ તયાર
ઑલ માઇ ટીને ત્યાં નહિ તો શું જવાબ દેશો યાર
ડાંસો બસ—૦

૭૯ લીલાવતી.

મોહી રહ્યો છું મંદ હાસ્યમાં રસીલી તારા મોહી રહ્યો.
પિતાજીના આગ્રહથી પરણવા ગયો પણ અલ્પ નહિ એ સમે ઉલ્લાસમાં
શતરૂના સમાન લાગ્યાં સર્વ સગાં વહાલાં અહરનિશ તુજવિણુ ઉદાસમાં
એક રાત્ર રહ્યો નહિ પરણી ઘરની પાસે એકલી મુકી આવ્યે ઓ વાસમ
આપણ બે ભોગ ભોગવિએ એના મૈયર જવાની એક ગાસમાં
તુજ થકી અધિક કોઇ વિશ્વ નથી વહાલું પ્રતિજ્ઞા કરૂં છું પ્રકાસમાં
કામની કહું તમે કાંક મને કામણ પકડી જકડી પાડયો પ્રેમ પાસમાં
વણજને વેપાર વ્હાલી ધર્મ શર્મ કર્મ તજી ગાળવી છે વય બધી વિલાશમાં.

૮૦ ઝ. લ, ત્રિવેદી.

અહો આમ્રવૃક્ષ? અહો આ તારી ડાળ ઝુકી રહી
રંગ બેરંગી પર્ણ કેવાં ચળકતાં અહિં
આમ્ર ફળો લટકતાં રહ્યાં આહ તહિ............
ઘુમટ જાણે થઇ રહ્યો આ નિલમથી ફરી.....અહો૦
હજાર જનો હજાર ફળો તોડતાં લઇ
તો એ શિતળ છાંયડા તું (૨) આપજે હજી......અહો૦
પક્ષી કેરાં સુસ્વરો હું સાંભળી અતિ............
ચકીત થઇ વંદુ વિભુને ખુબી શું કરી.........અહો૦

૮૧ નવલ કુસુમ.

સુખભર જીવન તરવા સહીયર મન જો આશ ધારો
માન જો બોધ આ અમોલ એક ખાસ મારો—સુખ
મળ્યું જે સ્હેજ આવી. તેમાં સંતોશ લાવી,
વ્હેની ન પીશો છોડી દુખ ઝેરી લોભ પ્યાલો—સુખ
લોભમાં જો લપટાશો ખરે ખત્તાજ ખાશો
જાણ્યો હેવાલ મારો હાલ એવો છે થનારો—સુખ૦

૮૨ હુસ્નબ્હાર.

હા એ દુનિઆ ક્યૈસી ખારી જીમેડાંનકે બદક્કારી કરત જનમ
કરમકી ખારી.

નેક એક નહિ નિગાહ પડતે સરવર કયા પરજા—હાએ૦
જો સરફ કહેલાને, ફિર અઉન હએ બન જાતે
અરે સચ હએ કહેનારે તેરા સચ હએ કહેનારે
કુચ્છ ખઔફ નહિ ખાતે, બદ ખાઇશ જતલાતે
અરે સચ હએ કહેનારે, તેરા સચ હએ કથનારે
હએ પુરફન રહજન હદ દરજા દુનિયા દુનિયા.
દુનિઆ બદજનકી હરજા—નેક એક૦

૮૩ કળાવતિ

રમવા અલબેલી સહુ ભેલી થાઓ અને ભાવો, ભાવો.
જુઓ વાટિકા કેવી ખીલી છે મન હીલે શું વાહ!—રમવા.
કોયલ નાદથી અશોક શોક કરી રહ્યા,
સ્મૃતિ પિયુ તણી અપાવવા
જળ તણા શીત ઝરા પેખીઆ પણ તૃષાથી પીડતા
વ્હાલા વિણુ વધારે વાહ—જુઓ.
વૃક્ષ વેલ ગેલ કરી રહ્યાં સમીરથી
કુંજમાં ગુંજ ભમર કરી રહ્યાં
મધુર પારમળો માટી રહ્યાં—જુઓ.

૮૪ કામલત

રસભર્યું આ જોબન જાય, રસિક રંગીલા વિના
અંગ ભર્યો આ રંગ સુકાય, રંગી રંગીલી વિના.

સાખી.

સુંદર બાગ શરીરનો ખીલ્યો છે નવરંગ
અંગ ફુવારા ઉડતા તાળીના અનંગ
ફુલ પ્રેમ રૂપી કરમાય ખીલાવે કોણુ ભોગી રંગીલા વીના.

૮૫ લયલો નહાર.

દિલકો અય પ્યારી હમને તુમારી, રાહમેં લાકર છોર દિયા.
તુમને ઉઠાકર, દેખ દિખાકર, જખ્મી બનાકર છોર દિયા.
તેરા બનાકર, તાર લગાકર, આંખો મિલાકર છોર દિયા.
નાજો અદાસે, જોરો જફાસે, હમકો સતાકર, છોર દિયા.

અશઆર

દુશ્મની રખતે હય આઇનેસે સુરવાલે.
ખાકસેં દિલકો દિલકો મિલાતે હય કદુરત વાલે
ગોર મગતુંલે જફાસે થયે સદા આયેગી.
મારે જાતે હય યહાં મુફત મહુબ્બત વાલે
જિસેંકે આલમમેં દયરો હિરમકો હમને ભુલાકર છોર દિયા.
ઉસકે સિતમને ગયરકે ગમમેં હમકો ફસાકર છોર દિયા—દિલકો.

૮૬ ઝ. લ. ત્રીવેદિ.

ચમક છમક વિજળી શું ઝળકતી રહી
ચમકતી રહી અહો શું ઝળકતી ગઇ —ચમન૦
ધમ ધમ થાઓ ગર્જના, થાયે શોર બકોર
પશુ પક્ષીના નાદથી રંજ કરે ઘમઘોર
ચપળ પ્યારી મેના શુક સાથ અતિ બોલતી.
ડોલતી ડોલાવતી નિજ પ્યારથી પતિ
પ્યારથી પતિ અતિ અતિ રીઝવતી પતિ—ચમક ચમક૰
ફું ફું પવન ફુંકી રહ્યા વાળે વૃક્ષજ ડાળ
નમન કરે નિજ નાથને જાણે ધરી અતિ વ્હાલ.
ખેડત ખડા જુએ વાટ મેઘ રાજાનીરે
કરે સ્તુતી અતી ભલી ભાત ઈષ્ટ દેવતાનીરે
સાખી—મોજાં રત્નાગર તણાં, રમે પરસ્પર સાથ
સમુદ્ર ગંભીર તાથકી, રહે શાત સાક્ષાત
પૃથ્વી નિજ પિતૃ કેરી દષ્ટિએ નિહાળતી
મગ્ન રહી મન વિશે ખટકતી રહી
ખટકતી રહી અહો શું પ્યારમાં રતિ—ચમક૰

૮૭ કુંદબાલા.

હું વારૂં તન મન પ્યાર પર
પાન મંગાવું, સોપારી કતરાવું
મહી લવીંગ તજ બરાસ મુકાવું,
હેતેથા રસીલા છેલાને આરેગાવ—હું વારૂં.

૮૮ સૌભાગ્ય સુંદરી

કંઈ કરૂણા રાખો તાતજી
પ્યારાને તો નહ મારોરે—કંઈ
હું બાળા દુઃખણી વીજોગી મા તણી
આમ હેત નહિ વિસારોરે—કંઈ૦
હું પાયે રે નમું કર જોડી વનિવું
ભરથાર મારા ઉગારો રે—કંઈ

૮૯ ઉદયભાણુ.

રસીગોરસીલી ચાંદનીનો સમો સાધી તજી સઘળી ઉપાધી ગયા ઉપવનમાં
ગુપચુ વાતો કરે નેનના ઇસારા કરે સંગે હશે હરે ફરે રંગ ધુનમાં (પછી
પળમાં રીસાયા છે રસીલા ભાન ભુલી ભુમીની
માનતા મોહન નથી હાથે પગે થઈ માનુની
વેળા રસીલા વહી જશે કાળ કહાણી રહી જશે.
તું મને ભલેના માન અને પરવા નહિ.
જીવ જાત તને નહિ અલગ કરું તનથી
પ્રીત વચન વીણા રસના રસિઆ મનવિલે વસીયા મારેજી

૯૦ જગતસિંહ.

વિભુ વારે ચડોને મારી રે દીન દાસી કહે છે પોકારી
કષ્ટોને કાપી સ્વામી સુખ આપી
આજ પુરો દયા દિલધારી—વિભુ૦
ભોગીને માટે જોગી વેશ ધારી મળું મોહન મમ સુખકારી
સહાય તારી દે મોરારી યાચે બાલા ભિચારી—વિભુ૦

૯૧ અશ્રુમતિ

આશ ગઈ પ્રિય પ્રાણ હવે શું—કાયા નભનારી
વચ્છ વીખુટી ગાય અરે રે—ઝુરી મરનારી
બાળક મારા રઝળી મરશે લાડકવાયાં હાય શું કરશે.
કોણ મનોરથ પુરણ કરશે શુખદુખ હરનારી
રડતી રહે તે પ્રાણથી પ્યારી બાળક લાવું હજુર તારી.
ધીરજ રણધીરા રજપુતની સંકટ માંહી ન હઠનારી
જાઓ ને વ્હાલા આવોને વહાલા
ખોળા હું પાથરી માગું પાયે પડી
લાવોની લાવોની લાડકાં લાલ.
લાવું છું લાવું છું જો તતકાળ

૯૨ માનસિંહ અભયસિંહ

પાણી ભરવા ગઇતી રે સાહેલીની સંગે
આડા આવી ઉભા રે કુંવરજી નવરંગે
જળ ભરવા સરવે ગયાં એ વાડી મોઝાર
થઇને ઉભા દરવાન ત્યાં બંને રાજ કુમાર
રોકી રાખી સાસુજીરે અમે સૌ પનીહારી
નામ પુછીને માર રે કીધી ઠઠ્ઠા મ્હારી
શરમાઇ ઉભાં રહ્યાં શું અમ અબળા જોર
વીનવણી કાંઇ સુણી નહી દેખાડી નીજ જોર
હ્રદથી અમે હાર્યાં રે આખર એક સાહેલી
નામ દીધું મારૂં રે ત્યારે દીધાં મેલી.

૯૩ અશ્રુમતી

આવો કુંકમને પગલે
આવીજી ડગલે ડગલે
સુખ સાન્તિ વ્યાપી સઘલે
રાઉલુંઢગલે ઢગલે
બ્હીશો નહી જરીએ બાળા
શયા ચલાવે છે ચાલા—આ
પાર સમણી પડખે પેઠી બીક સઘળી હેઠી બેઠી
ચીરયુ જો જો ચંદાલે ભોગવીશું હો ભુપાલે
મુકુ હુ હાથ કપાલે

૯૪ સૌભાગ્ય સુંદરી

શું કહું મારી વાતુ વીસ્તારી દુખભરી આ ભારી આવારી
જે અવિચારી જખમે કારી જીદગી હારી હું પ્યારી—શું
એક દિવસ સુતી બાગમાં હું સહેજ આંખ મળી ગઇ
દુમદની દ્રષ્ટિએ પડી પાપીની બુદ્ધિ ચળી ગઇ
જાગી ગઇ હું એટલાનાં ક્રોધ મુજને વ્યાપીઓ
ભયભીત થઇને કરગરે ને દયા માગે પાપીયો
દયા ધરીને માફ કરી તે વાત ફરી ન સંભાળી—જે૧
એ કપટીએ રાજાને નામે મુદ્રીકા આ મોકલી
હું સતી માટે નાંખી શંકા રાયના મનમાં વશી
જોઇ વીંટી મુજ પાસે પતિ બહુ વચન કડવાં ભાખીયાં
મુજનો એક બોલ ન સાંભળ્યો અમને નદીમાં નાંખીયાં
પુત્ર ગુમાવી આ સ્થળ આવી હું રહી ભાવીની મારી—જે૦

૯૫ દોરંગી દુનયા

સવરીયાસે નએેના લમાએ પસતાઇ
હએ ફુસદ હએ ફજહાકાર સીતમગર અનવદર
દીલબરી તું કરે ઓર નામહો મેરા દીલબર
લુટ જાએગા જાલીમ એહ મુજે કયાથી ખબર
મએ તુજે તકતીથી તેરીથી મેરે દીલપે નજર
દીલકાં અબ પેહેલુ દેખા તો ઇધર હએ ન ઇધર—સવરી

૯૬ ગુમાન તારા

બનયા કેદી હાથે અબંલાને
ઠગારાજી હાહા લુટારાજી આવ્યા છો તાબે નારીને
બલમારી અરે હારીને—બનયા
તારા આન માટે હરાગોધુ રશીલી
તેમા હુશીયારીના તારી છબલી
છોડોજી ચાલા બંદી છે
મારા ચીતલાવ મોહની જરૂર—ઠીક
નેત્રદે મોહની કબુલ—ઓહો!
ઘેહલો છઉ મોહની જરૂર—વાહ વાહ
છોડતુ મોહની કબુલ
નહી મુકુ કદી છોડી કેદી જબરાને—બનયા

૯૭ ખી૦ દે૦ ઠ૦

બોલો શું મુખથી મીઠુ કાકા વાત તમારી જાણી
કોશલાવી મને પુછવાને આવ્યા ન હોય સુજનની રીત—કાકા વાટ૦
નથી ગંગા કાંઇ છાટીની કાચી બેહા ભલે જખ મારો—કાકા—બો
આવ્યા તેમ શીધાવો ઘેરે જઇને પુછજો કુશલ ક્ષેમ—કાકા—બો
મોહનછે મુજ પ્રાણથી પ્યારો તેને હરીશ નહી હુતો નમારો—કાકા-બો
કેહેજો ભલે જઇને પીતાને નથી મારે એની બીક—કાકા—બો
વીચાર મારો ફરશે નહી હવે જાણજો ચીટમાં થી—કાકા—બો

૯૮ ખી૦ દે૦ ઠ૦

ગઇ નકી નાશી પ્યારી એ મારી વાલી ગઇસુ મુજને વીશારી—ગ
પાલીસ કીન એ પ્રીત મારી કરી ગઇ સું મુજને વીસારી—ગ
વીધ વીધ વીશ્વાશ રાખીરહોતો કરી આમ ઉરે ઉદાશી વધારી
ન કીધી વાત મને કાંઇ જવાની કયા વીના એ વીદેશ સીધારી
દગાખોરીનુ કીધુ એણે કામ રહી ગઇ આશ સઉ મનમાં મારી—ગ

૯૯ ગુમાનતારા

મારી માતુ રડના રડના મારા સમછે
રડતી તનેતો જોરૂતો તારી વાસે રોઉ
મારી શામે તુ જરા જો—કેમ હજીએ તુતો રો
માડી હો વાહલી રડના—ઉઉ ઉં—મારી

૧૦૦ ખી૦ દે૦—ઠ૦

જશો પરદેશ સુ વાલા મુકી નીરાધાર દાશીને
ગુનો શું છે તેતો કહો પછે ભલે જાઓ નાશીને
હોય હુકમ તંમારો તો મારૂ ખંજર પાપીને
પીતા ભલે કાપે ગરદન કદી છોડુ નહી તમને
તેથી દયા લાવી દારાની વીનતી શીકારોને
દરતી નથી હુ કોઇથી મારો છો તમો એક જીવન
તેથી રહો આઇ સુખે કઉ છઉ કર જોડીને—જશો

૧૦૧ ખી૦ દે૦ ઠ૦

આજ મને રસીયાજી રંગે રમાડો
રંગે રમાડો વાહેલેથી બોલાવો
ધીર ધરો મનમા સયાણી બાલા ધીરા અધીરાનાઓ—આજ
પ્રીતંમ મારા પ્રેમી પાતલીયા આ દાસીને શું તરશાવો
ઘેલા થઆ તમો શું આજ સુદરી નહી અંગથી બીડાવોને—આજ
ગલેથી લગાવો પ્રીતી રસ પાવો
શરમાવો ઘેહલા નાથાઓ—આજ.

૧૦૨ ખી૦ દે૦ ઠ૦

અરે પાપી છોડ છેડો શાને તુ શતાવેછે
શાને તુ સતાવે શાને તુ ખાલી રોબાવે છે—અરે પાપી
કયાથી પડી હુ આ પાપી ફંદે
છોડ મારો છેડો ગાઉ હીમારે—છંદે (૨)—અરે પાપી
કર જોડી કઉ તહમને છેડ જેરે નહીતો થસે તારી---હાણ
નીશચે તુ જાણજે (૨)—અરે પાપી

૧૦૩ દોરંગી દુન્યા

હયે બલમા નાદાન ઉશે ધયાન નહી
ખોફે ઇમાન નહી પાએ જબાન નહી હારે પરવા વકરીકા
ચાલ બાજે કા જહામે કદી સામદ નહી
કભી ચલતી કાગજકી સદા નાવ નહી—ખોફે

૧૦૪ ખી. દે. ઠ.

અરે મનાવો કુંવરજી મનાવો
નહી છોડી વીદેશ તમે જાઓ—કુ
જાઓ ના સતાવો મુને નહી શતાવો
મુજ દીલડા નહી દુખાવો—કુ
દયા લાવો જરા દયા લાવો
નહી અંતરમાં આગલ આવો—કુ
આંહથી જાઓ તમો શઉ જાઓ
ના માથુ મારૂ ખાલી ખાવો—કુ
પગે પડુ પ્રાતમજી મનાવો
ખાલી દાશીને સુ તરશાવો—કુ

૧૦૫ ખી. દે. ઠ.

તમે પત્ર વાચીને પ્યાર દેજો દરશન દાશીને તમારા
લખી તંગ ગંગા તેમ દાશી ગેયા પ્રીત કરી શું નાસી
ઓ નરવર ચીત હરનારા—દેજો
મમ પીતાએ કેર કર્યા છે મુજને કારા ગ્રહમા પુરી છે
આવી ઉગારો તમતણી દારાં
જોહો તમો ભાનુમતી વીર તો જરી ન ધરશો ધીર
આવશો નહી તો તજીશ પ્રાણ મારા—દેજો

૧૦૬ ખી. દે. ઠ.

તજી ગયા કીયા તમો મુજ પ્યારા દાશીપર નાખી દુખ ધારા
ગુજારતી દીન જોઇ તમ મુખને તમવીન ચેન નથી મુજને
વહે નેત્ર અશરૂની ધારા રટુહુ નામ મોહન પ્યારા—તજી
મોહન લક્ષમી લે મારી જાણજો સાલે છે વીયાગ અતી તમારા
જોઇ છબી મન મારૂ રમતું તમ વીણ ન ગમતુ—તજી
તેતો આ શમે દુર થયા દુખડાની વાટ કહુ કોની કને
તેથી દીયો દરશન તમારા બલતી ઉગારો તમ દ્વારા—તજી

૧૦૭ વસંત માલની

ભુડા ભાગયે એ હાલ બનાવ્યા હાય એહની—છાની રેની
વ્હાલ વીરા હશે માત કયાઇ મને કેની—છાની રેની
ગણતા પોતાના જેહને ભાઈ મારે તે બની આજ કસાઇ
જેને ખભ નીત્ય બેસતા કરતા હુકંમ ગણી દાશડા
પાપી બની પૃથવી પરી પટકીને મારે ખાશડા
કૃર કર્મ કેવી જુવો કેવી—હાય એની—છાની રેની—ભુડા

૧૦૮ કુશંમ કમળા

ધાર્યુ કરે જગતાત અરે મન મુરખ તજ કેલપાંત
મેં કર્યું એમ મરડાઈ મમતમા મરે વૃથા જન જાત
પ્રેમ ભરી પત્રાવળી પુરી અમૃત ભોજન સાર
ગ્રાસ લઈ મુખમા લેતામા આવી પોચે કાલ
રહે ધર્યું ઠામ સહુ ખાવુ ઝટકાળ ઝાલ વશ થાવુ
કરતા કરતા રઘુનાથ (૨) મીથ્યા માનવના ઘસવા હાથ
મુખ દેખી શુ છલકવું નથી અમર રહેનાર
સુર્ય ઉદય ને અસ્ત છે ખીલ્યુ પણ ખરનાર
કહુ સ્તય સર્વે આ વાત મીથ્યા માનવના ઘશવા હાથ

૧૦૯ કુંદમાલા.

દેખો બાગો મેં બાદે બહારી ચલી.
બુલબુલ કે દિલકી કલી હુએ ખીલી—દેખો૦
ફુલનકી લપટ ભાવે ચંદર સોહાવ
પ્યારી પ્યારી ચલા ગુલકારી ભલી—દેખો૦
જનમ જનમ રહો દુલ્હા દુલનીયાં
સરદારી મીલી દિલદારી મીલી—દેખો૦

૧૧૦ રામ રતન

કોયલડી કાંન કરે કલોલ
કંઠ મારો જુલે આંબાની ડાલ, બોલતુ એકવાર મીઠડી બોલ
રશના રંગે ડોલે મારો લાલ—કોયલ
કોયલ બોલે દુનીયા ડોલે ડોલે ગીરીને ગગનરે
મંદ પવનની લેહેરો દોલે મારા શાયબાનુ ડોલે જોબન
બોલ તુ એકવાર મીઠડી બોલ-કોયલ
તારે બોલે મારો સાહેબો ડોલે તો છુટે અજબ રશ ધારરે
એ રશ ધારે ભીજી રશી તુને આપુ આશીશ હજાર
બોલતું એકવાર મીઠડો બોલ

૧૧૧

શાર નથી કંઈ જાર કર્મ છે નર્ક તણી બારી
તુચ્છ વિષવાસના ધારો નહી પણ થાશે ખુવારી—શા
મતી મુઢ મમતામાં ભુલી કરે નીચ જારી
કીરતાર ઠાર કરી પાર કરે છે મોત તણી યારી—શા
રોગી અંધ અપંગ પતીને પરમેશ્વર જાણી
કર્મ પુણ્ય પ્રીતથી સેવે જગતમાં શતી નારી—શા

૧૧૨ ખી૦ દે૦ ૬૦

કહેજો શંદેશો મારા નાથને મનોરનાથ કેજો શંદેશો મારા નાથને—ટેક
તંમ દરશણુ વીન ઝુરેછે દાશી વેગે ઝાલો નીરભાગીના હાથને—મ
સુક પંડીશુ દાશીના પ્રીતંમજી છોડી ગયા રડતી નીરાધારને—મ
અવધી ઉપર ગયા વરશ વાલમજી રહુ એકલી કોન આધારને—મ

૧૧૩ ખી૦ દે૦ ૬૦

નજરે જોઇ નારી હવે શી વીસારૂ
મુખે કહી પ્યારી હવે શુ ધીકારૂ—ન
મીત્ર મારા હોએ નહીતી કુલને લાગે કલંક
અધવચ કુવામાં ઉતારી હવે શું ડુબાડું—નજરે૦

૧૧૪ રામરતન

જીવ જાતા એક જાણુ વિશ્વસ કવેરાન દીસે
વીશ્વસ કવેરાન દીસે ચેન કયા ન ચીત વીશે
સુના મંદીર સુની મેડી સુના જાલી જાળીયાં
સુના દાલને સર્વ આજે સલગતા સમશાન દીસે
મટીનું ખોખુ તજી એ પ્રાણુ પખીડુ ગયું
આ માટીના માલા મહિ એ ખોખુ પણુ કાં ના દીસે—જીવ
જીવતા જે જાનીણુ તો આ મારો છે આ મારો છે
તે પંથી તો પંથે પડયો આ જીવતો નાકામહી.

૧૧૫ રામ રતન

એજ એજ અલબેલો છેલો બાંકી સુરત વાલો છે
એજ એજ ઠગબગ રૂપાલો કપટી કાજલ કાલો છે
એજ એજ મુજ ભીતર ભેદક ભારી ભરમનો ભોલો છે
એજ એજ મુજ કાલજ વેધક કાતીલ નેણુ કટારો છે
એજ એજ જાદુગર કામણુગારો મુજ ચીતનો હરનારો છે
કંથ પુરનો પંથ દુર છે
આ
આરાવલી કારો છે
ધારો અહી પણુ ગાઉ હજારો ચીત્ર પટે ચમકારો છે
વીર રાજપુત મલદેવ સુત
નવલ રાજવર મારો છે
છે વિધિને વરતારો સ્વપન વરતારો સત્ય વરતારો છે
બેન
જાસુ એજો સંગજ નજરે કોણુ કહી એ વરતારો છે
દઇએ આસીશ દુનિયા દરીયે તારો ઈશ્વરતારો છે.

૧૧૬ દેવયાની

વાહરે વાહ મનતારૂ સુ મન સમ કેવું નરમ છે
ધામ ધરા ધન કે સુત દાલે શકલ સુખ ન્યારા ન્યારા
જીવન ફરી કોણ લાવે કદાપી ન આવે
જો બદલો વલાવે જગતપતિ તો તો પરમ છે—વાહરે
જુદાઇ સાને આવી જણાવો મારા સોગન કાં કહી બતાવો
પારશ સમા છો પ્રવાશી, પ્રભુતા પ્રકાશી
રહે ત્યા મણુશી વિનય વશ મારો ધરમ છે—વાહરે
તુ ગુરૂ તનુજા અતિ કરૂણાલી
છો કુલવંતી ને ગુણશાલી
સ્ફટિક મણી તુલ્ય ટેકી વળી છો વિવેકી
છવાઇ શીનેકી વદનપર સાચી શરમ છે—વાહરે
એમ કહી સરમાવો શાને યોગ્ય નથી હું એ ઉપમાને
એમજ વૃથા સું વખાણી હજી છું અજાણી
વદોમા એ વાણી ઘટીત નહી ખોટો ભરમ છે—વાહરે

૧૧૭ ખી. દે. ઠ:

ભુલી ગયા સુ પ્રીતંમ પ્રીયારી
વીશરી ગચા સુ દાશીને તમારી—ભુ.
વાહલા મારા આંખના તારા કરો કથણ નદીલકુ
બાંધી કરી પ્રેમ દોરી હવે તોડી નાખશો સું—ભુ.

૧૧૮ રમણસીહ

ધરી હામ હુ શત્ય વચનો ઉચારૂં
રમણની કુટીલતા સહુ ન બતાવું—ધરી
કરે છે જુલમ અતી મદથી છકેલો
રીબાતા પીડાતા ગણે લોક ઘેલો—ધરી
ખબરના લેશો તો થાશે ખરાબી
સુણો બંધુ મારા હુ છઉ શત્યવાદી—ધરી

૧૧૯ ચંદ્ર મધુર

મુજ ફીતુરી જાલ બીછાવી ભોળાને ભરમાવી
વાદર જી હાથ આવ્યા દઉ રાખ ચોલાવી
સહુ ઇશ્ક તણા બંદા જોતાય પડતા અંધા
કાંને બહેરા મુર્ખો પુરા ફરતા સીર મુડાવો
ઉંધુ ચતુ સમજાવી પૈસા સહુ ઓકાવી
ભરી લઉ પુરા ખીસા ઉલ્લુને સપડાવી

૧૨૦ રામરતન

રૂપ રૂપ શું કરો મુરખ જન રૂપ ઉપર મરે
ભાગ્ય યોગે રોગ થાએ તો રૂપ રંગ ક્યાં ઠરે.
નથી રૂપ તણી પ્યાસી માત્ર હું ગુણની અતી વસી
કસતુરી છે કાલી તોયે વખતે જીવન દે છે
સફેદ સોમલ શરૂપવાન તે તુરત પ્રાણ હરી લે છે
નથી હુ રૂપ તણી પ્યાસી માત્ર હુ ગુણની અભીલાશી
સુ જાણુ બાલા લક્ષ્મિ વીણુ છે જીવન શર્વ નકામુ
સતય કહુતો લક્ષ્મિ વીણુ છે જીવતર સર્વ નકમું
નથી એ લક્ષ્મિ એ મુજ પાસે કરો હથસ્યા સુખની આસો
ગુણની લક્ષ્મિ ગુલામ થઇને સદા પાપ સેવેછે
ગુણ વિણુ કોઇની રહીના કોઇ પાસે નવ રેહશે
લક્ષ્મિ ઘર ઘર ફરનારી જેમ રખડે લપતનારી
કોઇ સબલ સતરૂ જાગે તો લક્ષ્મિ લુટી છે
ગુણ લુટયો ન જાય કદાપી મરતા સાથ મરેછે
લક્ષ્મિ ઘર ઘર ફરનારી જે રખડલ પતનારી
તો પણ શાણી સુજણ બાલા હું નથી યોગ્ય થનારો
રત્ત તમે છો રાજ્યકુલનું હુછુ દાસ ભીચારો
ઉચ કુલ ઉચા કુલમા મલે નીચતે જઇ નીચમા મલે
પર્વત શિખરે પથ્થર પાકે મણી ખાણમા થાયે
નીચી ખાણના મણી કરતા પથ્થર શું ચઢી જાયે
કહોને કુલને કરવુ શું ધરો સીર પથર મરવું સુ.

૧૨૧ રામ રતન

જા સખી જા ઝટ જા—વાલમજી વાટડી જોઇ રહયા—જા૦
તોડ શરમ પટ આ દોડ લપતા છોડ ઠઠા જા સખી હઠ જા—જા૦

૧૨૨ ઉજનેણું

સોપુ આ મનહર મોતી મનહર પ્રેમથી
જાલવજો જીવણુ મારા નેમથી—સોપું
પ્રેમ હીરે જડી વનીતા
રાખ હરદય મહી રમણીએ વીટી
વાહ મધુરી તુજ વાણી મીઠી
પ્રિતંમ આધાર મ્હારા જીવતી વેલીને પ્યારા
ચંદ્રીકા લટક તમારી ઓર
રસીલા ચંદ્ર તમે ચીટ ચોર—સોપું

૧૨૩ રમાદેવી

ચાંદલીયા ચતુર સુજાણુ પ્રીટી રહ્યા ખાણુ
પ્રિતમ ક્યાં જતા રહ્યારે
માર્યા માર્યા માહના બાણુ હજી હુ અજાણુ
જાય કેમ એ શક્યારે
મંદીર લાગે મશાણુ વિના પ્રીય પ્રાણુ
કમલ તન બાદ હ્યાંરે
પ્રથમ કરતા પ્રયાણુ ભાગ્યા મારા વ્હાણુ
અધવચ અટકી રહ્યાંરે—ચંદલીયા

૧૨૪ દેવયાની

બીતીના લગાડ વાહલી લાગ્યો મને રંગતારો
છોડુ નહી સંગ તારો
વધારે વધુ મુવાણી સંકોચામા મિથ્યા શાણી
આજથી તુ બીજી રાણી, મલયા પ્રસંગ સારો
છોડુ નહી સંગ તારો—બી૦
પ્રાતી કાચી સાને જોડો ભરૂસો મને ઠોડો
સતાવો કા છોડો છોડો દેવિનો થશે રંગ જ્યારે
છોડુ નહી સંગ તારો—બી૦
નથી હુ ન માલો નારી એમ હામ સુંજા હારી
પાસે આવી પ્રાણ પ્યાની કોલલે અંભગ મારો
છોડુ નહી સંગ તારો—બી૦

૧૨૫ કામ લતા

મને આવેછે ફેર ઝુલે મારૂ મન હો શખી
બેશુરથમાશી પેર ઝુલે મારૂ મન હો શખી
કેફ ચડી કાંઇ કારમી હું સમજુ ના બેન
બાવરી મને કરી
લીયો વીસામો સુંદરી
ઝીલી આશે હર—ઝુલે

૧૨૬ ખી૦ દે૦ ઠ૦

વીયોગ થતા મુજ પ્રેમનો આ જગ સુહું વેરાન દીસે
આ જગ સહુ વેરાન દીશે ચેન પડે ન ચીત વીશે
મેહલ સુના માલીયા સુની પ્રીયાની બારીશું
સુનો મુજ સંશાર દીશે મુજ મન અતીસે મુજાય છે.
પાપીના પંજા અહી ફસાણી ક્યારે તે છુટશે
તલખતા આને નમારા ક્યારે સાંત્વા પામસે—વીયો

૧૨૭ ખી૦ દે૦ ઠ૦

એની સરીર સુકાઇ ગયું આમ કરતા ઉચાટ
તાલ્યા કોઇના ટલે નહી લખ્યા લેખ લલાટ—એ
પીત પાપી નડયો તાહરો દે છે દુઃખ અપાર
તે શરવે તજી કરી પ્રભુ નામ એ બાર—એ
નવી રંદા મરી ગઈ માહી રેડે છે તેલ
એણે ઉતેજન આપ્યું તેથી કરી છે કેદ—એ
તેથી ધર ધીર મન વીશે બેન કહુ છઉં આ વાર
જમનાદાશનો દેવતો ઉતારશે ભવપાર— એ

૧૨૮ ખી૦ દે૦ ઠ૦

કીયારે આવશે સખી સામલોરે મારા ચીતડાનો ચોર
ચોરી ચાલ્યો ચીત માયરૂ દેવી શયનો કીશોર ભાનુમતીનો
વીરો વાલમો.—કીયારે

શાખી—પ્રથમ બાધી પ્રીતથી મુજ સાથે એણે પ્રીત
પ્રીત બાધી પંથે પડયો ચોરી મારૂ ચીત
વાટરડીરે જોઇ જોઈ થાકી આખડલી રોઈ રોઇ પાકી

શાખી—માસ વસંતની રાતડી ખીલી રહયો ચોપાશ
વાહલા વીજોગી કામના કોની રાખે આશ
પ્રીતમજીરે વેહલાં આવો આવો બલતીને વાલમ વધુ શુ બાળો

શાખી—પ્રેમ વસે પરદેશમા પર દુવારાની માય
પ્રીતમ પ્રીતમ હુ કરૂ કોની કાલું બાય
આસુડા બેથી ચોધારે સારે તંનમન ધન સઉ તે પરવારે
આસા નાવ નહી મહી મારૂ ગોથા ખાય
શુંકાની સચાણુ વીના કાંઠે કેમ પોચાય
વાલમજીરે દયા દીલ લાવો વેગે દાશીની વારે તમો ધાયો

૧૨૯ ખી૦ દે૦ ઠ૦

થસે શફલ શરવે કાજ કુવરને શોધવા ચાલો
સોધવા ચાલો કુવરને શોધવા ચાલો—થસે
હાથ ગ્રહો સમશેર સુરી ખંજરને ભાલો
ખુશી થકી દીલ દુશમનોના હણુવાને ચાલો–કુવર–થસે
રંદાએ વાલયો દાત કરીછે કેદતો બોલી
કયારે છોડાવશુ બાલને મોહનને ખોલી–કુવર–થસે
વીચાર આમ કરો શું બાઇ સતવરે ચાલો
પરણાવી ગંગા પ્રેમથી લગનતો માહાલો–કુવર–થસે

૧૩૦ ખી. દે. ઠ.

મુશાફર મનવા પ્રેમ વીકટ છે ચેતી ચાલજે ચેતી ચાલજે
મનવા ચેતી ચાલજે.
આ જગની નારી સઉ થગ છે મનવા ચેતી ચાલજે—મુ૦
જુઠી માયા માફ શાવી ધન ધરા શક્ત લે ખુચાવી
જ્યા જુવો તયા ટરકટ છે મનવા ચેતી ચાલજે—મુ૦

૧૩૧ ખી૦ દે૦ ઠ૦

માડી સુણ વાત તુ મારી થૈઇ ગતી હાય દુખયારી
નથી ઠરવા તણી બારી થૈઇ ગતી હાય દુખયારી—માડી
મામાએ મુજને ક્રોધથી કાહડયો કીલા બાર
કેવો નીવડયો કપુતતુ કરેછે વીભીચાર
રમેછે દુષ્ટનુ જારી (૨) થૈઇ ગતી હાય દુખીયારી—માડી
કરજોડીને કયુ માની નહી મુજ વાત
અસી કાહાડી મીયાનથી કરવા મારી ઘાત
અરજી નહી ઉરમા ધારી (૨) થૈઇ ગતી હાય દુખીયારી—માડી

૧૩૨ અજીતસીહ

તોબા સીતમ એ કયસા ખોયે ઇજત ઓર પૈસા
બચનેકા હય એ દેસા દીલભર કહો અબ કરના કયસા
જલદી ફતેપુર જાઉ સુલતાનકો હાલ સુનાઉ
ઇશ રાજકી ઓર માહારાજકી પાયમાલી બસ કરાઉ
હાલ બેહાલ કરવુ સબકુ પાયમાલ
લાવુ મે લસ્કરકો બનકર જંગી સરદાર
હાલ બેહાલ કરવુ સબકો પાયમાલી
તોડુ મેલ દુસ્મનકા શરકર નંગી તલવાર

૧૩૩ ધ્રુપ છાવ

દરવાજા ખોલો હા ઝટપટ કયુ દેરી કએસી હુએ ખટપટ
ખોલો જલદી દરકાથી વને તોડુંગા ચોખટ
ચલ જા જા પાસે ઓન નીખી કર ચોપાટોકીુ એ રપલટ
કયુ તુ કરતા હુએ ઝટટ ધરકે અંદર હુએ અટસટ
ઓમેરે અલ્લાહ મચાતા હુએ કલ્લ
સુને ગામહલ્લા કર કયા બનાર
કએસે છુપાઉ કહાજી બચાઉ
કીધર ભાગ જાઉ બતાવ
અબ કયા કરોગે બચા કએસે ફસેહો અચ્છા
બટકા હુ મએ ભીગુરગા ડરપેમે બનકે મુરગા

૧૩૪ કુમદચંદ્ર

જા ખુડે જાઇશના બીજલરે જાખુડે જાઇરૂમા
જાખુડે જાતો જોખુ ખાઇશ મારે ભરવાડીયા
સનડને ગાઇહમા બીજલરે સનજડાને ગાઇહમા
સનડો ગાતો સનડો થાઇ હમારે ભરવાડીઆ.
મારે તારે પ્રીતસે બીજલરે મારે તારે પ્રીતસે
પરિતુને પાલ્યાની મેતુ રીત એરે ભરવાડી

૧૩૫ રામ રતન

શોકને આંગણે સાહયબોરે શખી જેનોરે જાય
જાયરે એલે જીવન તે નારનુ અન પાણી ન ખાય
શાખી—ખાયરે ઝોલા જોબન તેનારનું—શોકયને
શિયાળાનાં રાતડી શીતલ વાયુ વાય
કંથ વીજોગી કામની ભીતર ભડકે લાય
સેજલડીરે ચુલી સંમ ચાલે નીદરડી રેન નામ નેણાલે
શાખી—ઉનાલાની ઉજલી ખીલી આછી રાત
સેજડીયે સ્યામા સુતી વાના નાથની બાથ
ગોરો હસે છે ચંદ્ર ગરવે ગગનમાં
રજની સુ રમીરશ રંગમા એહની
જોઇ અંનગ છલે અંબલાના અંગના
જોઇ પલગ છલે પ્રીતમના સંગમાં
નાખે નીસાસા આસા ભંગમા એની—ગોરો
ચોમાશાની મેવલી ગોર અંધારી રાત
પિયુ વીના પ્રેમદા રહી કેમ જુવે પ્રભાત
નહીરે ના નજીવાય મેહુલો ધડુકે એના કાલજ કડુકે
એનો જીવલડો ઉડી જાય નહી રેનાન જીવાય-શોકય

૧૩૬ સંગીન લાલાવલા.

જરી ન કોઇ જાણસે મનુષ્ય સૈ વખાણસે
પિયુ ગરે પધારીએ સુકીરતીને વધારીએ
ઉચલ અંગના ટલયા સુભાગ્યથી પટીગલ્યા
પણનાગ નરીસારીએ પ્રભુ મને સ્વીકારીએ

૧૩૭ ખા. દે. હ.

કરો મને દાશી ભલા કરો સોચસાને વાહલા
નહી ઓરખો નહી પારખો રોકો સુ દીવાની
ઘરે આંવાયો સુંદરી નહી સતાયો મને હાલા
જાઓ દુર નહી સતાવો મને હાલા

૧૩૮ બસીરે હીર્સ

મજાહ દેતેહ કયા યાર તેરે બાલ ગુગર વાલે
નીકલી મેરે દીલસે આહ જાતાથા વેહ રશકે સાહ
દેખા દુશમન કે હમારાહ દોનો હાથ ગલેમે દાલે—મજા૦
પેહેલેથી મુજસે તકરાર અબ તુ કયુ કરતા હય પ્યાર
અબ તેરી તરફ પાર મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે-મજા
તેરી ભવર હયે યા સમસીર તેરી ચીતવન હયે યાતીર
હએ આંખે બીપીર યાહય જહર ભરે દો પ્યાલે—મજા
કોઈ દમકાહુ મેહમાન એક નજરઈ પર બીજાન
મેરી આંખોકે કુરબાન ઓ મુહ ફેર કે જાને વાલે-મજા

૧૩૯ ચંપક ચાતુરીકા

જાણી મેં આજ નાદાની તમામ તારી જાણી
પુત્રી પ્રમાણે જાણી ઉછેરી દયા આણી
જાણીતી મે તો શાણી મદમાં શું મુર્ખ ભરાણી
કૃપાળુ માત કૃપાનાં તજો શરણા ગત જાણી
સેવું છું સ્નેહથ સદાય ચર્ણ માતુ મારી
આજ્ઞા હમેશ પાલુ છું હૈયામાં હર્ષ ધારી
રાખે તમારી પરવા
..............તત્પર છું સેવા કરવા
શીખી શું વ્યર્થ ઉચરવા
................કંકાસ કરો શું કરવા
હું દીન દાશ સ્વધમ ધારો પાખું સારા
પ્રપંચ તારા મે સરવે લીધા છે જાણી

૧૪૦ ખો. દે. હ.

માન મારી સીયાણી રસીલી બાલા
સરવે ખોટા પ્રીતીના પરછાયા—ટેક
મુકીદે હવે મોહન માલારે સયાને દુખી થાએ નીત્ય બાલા
સ્વારથનો સરવે સંસાર છે કરી પ્રીતા પાછલ પસતાયરે—સરવે
તેથી કયુ મુજમાનને એની શયાને બલે બેઠી કાયારે—સરવે

૧૪૧ ખુરશીદ જરનીમાર

શોખકા જાની જુદાહો જાવે કુશકે આસકકુ નીદ ન આવે
બારા જોબનવા પ્યારી સુરતયા દેખુતો જીયા લલચાવે- શોમેરીજાન
ઉચી અટરીઆ ચંદનકી બારીયા ચડુ તો જીયા ગભરાવે—ઉ.
ગહેરાશા કુવા પાતાલ જલ પાની ભરુ તો જીયા ગભરાવે—ઉ.

૧૪૨ ટેહીલી સુંદરમા

રસી વહની છબી સારી સારી ચોંટી રહી ચિતમા તારી તારો
પ્રેમી પ્રેમીની રીતી પ્યારી પ્યારી
બતાવો સુનીતથી ન્યારી ન્યારી
હર્ષ અતી છે હદયમાં રતી પતી રમવા રંગ
ઇચ્છરંગે ઉભરાય છે અંગ અનંગ
રસીલી છબીલી પ્યારી પ્રેમમા ફસેલી
પા એધરામૃત પ્રીયે અલબેલી
અલબેલા હુ આપની પ્યારી પ્યારી

૧૪૩ ખ્યી. દે. ઠ.

આવો આવો રશીયા સુરીસાઓ
પ્રાતીના પ્રાણી પાઓ—આ
જાઓ જાઓ સુંદરીના સતાવો
ખાલી શુ માથુ ખાવો
પ્યારીના સંગે આજે આનંદે
લીયોને આજે લાવો—આ૦

૧૪૪ ખી. દે. ઠ.

ધીરીતુ શજની શયાણી વાહલી મારી સયાને અધીરી તુ થાએ
શયાને અધી તુ થાએ તુજ દુખ ન મુજથી ખમાય—ધીરી
ખાનપાન સઉ વીસરી બેન કરે બેઠી ચીનતાએ
પીતાનો વેરી કહાવે તેને સુંવરવા ચાયે—ધીરી

૧૪૫ શુસીલા

રસીલા રમાવા આવો ભાવે ભેટો ભીજોને ભીજાવો.
જામયુ જીવન જુઓ જોબન જોશમા
લીયો લીયો લીયો લાલ લ્હાવો ટેક રસીલા
પ્યાલા ભરયા પ્રાતી રશના પિયુજી પીઓ પીઓ પીઓ પ્રેમે પાઓ—ર
આખના ઇસારે અલબેલા બાના આજરો દીઓ દીઓ દીઓ દંડ
દાવે (આલીગન)—રસીલા

૧૪૬ માહાશ્વેતા કાદંબરી

નથી મારે પરણવુ માજી
વાત સુણો કહુ જુઓ વિચારી—પરણવું
પ્રાણ થસે મારો એજ કુમાર
હુ થઇ રહીશ એની નાર
દેહ ત્યજી દઉ હુ તત્કાલ—નથી

૧૪૭ જોગીયા

આવો આવો અલબેલા
હૃદય શું હૃદય લગાવ
વ્હાલમ વ્હાર કરી જાઉં વારી
ભુલી જઉ કે ભાવ (પ્રીય તારો)—આવો.
ચાલો ચાલો સંઘ જઇએ સ્વહેરી
લઇએ ત્યા લાખેણી લ્હાવ (અરેહાહા—આવો

૧૪૮ શુસીલા

ભાગ્ય વિના નર ભમતા ભવમાં બલાબલા ભારી
અતી દુખીયારી હાલત દાતા દેવુ વીહારી—ભાગય
કેક કરતા નાચારી કેક નર છે ભીખારી
કેકને અસ્વારી કેવી લીલા છે પ્રભુ તારી—ભા.
સુસીલા મમજે પ્યારી વિયોગે અતી દુ:ખયારી
અટપતિથી લે ઉગારી કષ્ટ કાપો કુરૂણા કારા—ભા.
કશુ કષ્ટ શુ ગિરધારી વાણી ન પોહેચે ઓચારી
વીનતી આસે વિશુચારી ઇશ દયા કર આવારી—ભા.

૧૪૯ કરણઘેલો

ચાહે તુ ધીકાર માર પ્યારમાં બોલાવીને
પ્યારમા બોલાવી પ્રાણ સુખમા દોલાવીને
શું પડી ક્ષમા કર કઉલા હવે
સાનવી તુપ માડ વીરહ અંગની ઓલાવી—ચાહે
તારા સમાન નથી વ્હાલી બીજી મને
માન મુકી માજાતી મનં મેદને બોલાવીને—ચાહે

૧૫૦ કરણઘેલો

નાના માડી તુ આમ વીસરમાં
છાની બાપુડી છાની બાપુડી
છાની બાપુડી નકામા નેણ ભરના
તુજ વીણ લાડલ દીવસે કોણ
હૈયામા ઘાલી હસાવસે કોણ
બાપુડં કહી બોલાવશે કોણ
ઘેલી છો ઘેલી તુ કાલ સવારે આવીસ પાછી
રડના બાપુ ડરના દુ:ખ ધરના
ચિત ચીન્તા ચતુરી કરમાં—નાના

૧૫૧ ખી. દે. ઠ.

આજ મને રશીયાજી રંગે રમાડો
રંગે રમાડો વાહલે બોલાવો—આજ
ધીર ધરો મનમા શયાણી બાળા ધીરા અધીરાના થાઓ
પ્રીતમ મારા પ્રેમી પાતલીયા આ દાશીને શું તરશાવો
ઘેલા થયા શું આજ તમો સુંદરી નહી અંગથી અંગ ભીડાવો
જરા શરમાવો ગાંડા ના થાઓ
ગલેથી લગાવો પ્રીત રશ પાવો
બલતી અગનથી બચાવો—આજ

૧૫૨ ખી. દે. ઠ.

આવો રસીલા ભેટો ઉમગે
ભાવે ભેટો વાહલા આ પ્રસંગે
આ શું કરવા ધારો
પ્રીયે પ્યારા કરો કાંમ શાંત અહી છે એકાંન્ત
સુધી ગઇ સુ આજ તમારી
થેઇ મોહીત સુરતી રૂપાલી
(ચુપ જરા વીચારો પ્રભુના દરથી દરો)
શમજો વાહલા થીક છે નહી તો પસતાસો
દુરવ્યભીચારી

૧૫૩ સૌભાગ્ય સુંદરી

તાત સાને કરો છો આવુ કુડુ કામ
જેને રાખે શ્રીરામ કરે સ્હાય ગન સ્યામ
તેનુ લઇ શકે કોણુ નામ
પ્રેહ્લાદને પીઠી હીરણ્યકશીપુ—તાત
પીતાજી કમાણો શા દામ
બુરે મોતે મુવો પાપી અંતે થઈ બદનામ—તાત
મોહી સતીપર શંભુને બાલવા
ભરમા સુરે ભીડી હામ
ભરમ થેઈ ગયો જાતે બની બેહામ—તાત

૧૫૪ સારદાવીજય

જાઓ જાઓ છોડો છેડો છેડો ન કેડો લ્યો નાહી સતાવો
રસ પ્યાલા પીયો પાઓ—જાઓ
સંગે પીયુની રંગે જોબનયુ
માણી લ્યોને આજે લાહવો—જાઓ

૧૫૫ શુરવીર શીવાજી

ખરે પ્રેમે માગુ જોડી હાથ
સ્વામી મારારે હુ ઇચ્છુ તમ સાથ—ખરે
સંગે આવુંરે કુલને શોભાવુરે
શીદ મેલો છો શંકટમાં ભાગ
વચન જે આપ્યુંરે જાએ ન ઉથાપ્યુરે (૨)
ચાલો સતવર કરો—સુભકાજ

૧૫૬ ખી. દે. ઠ.

રતણુ કરે રમણી છઉ દરશનની પ્યાસે
પ્યાસી પ્રેમતણી રહુ તમવીણુ નીત્યે ઉદાસી—રત
મોહન મનહરણી મુજ માલા રાત દીવસ જપુ હુ
રઢીયાળા આશા પુરો મનની—રતણુ
બાધી સ્નેહમાં શજડ કરીને છબી રૃદેમા તમારી ધરી છે
અરજી સીકારો સ્યામી—રતણુ.

૧૫૭ તીલક કુમાર

મારા સાસરીયારે આણા વહેલા મોકલો
આણુલા નહ આવે તો જાશે મારો જીવડો
પરણો બાધી પ્રાતલડીને એકડો પ્રદેશ રહે
ઝળકા તુ આ જોબનયુ વીયોગ એનો કેમ રહે—મારા

૧૫૮

ગુરૂ રાજને સીસ નમાવીને
કે જો મારા પ્રણામ નથી કરવાનુ કામ
તંમ અતર ધામ વીના
ચંદા વટે મને કેદ કરી છે શયાને રક્ષા તમો ધીર ધરીરે
એશો બેન ક્ષત્રી જાતને વારે વેહલા આવો નગીના—ગુરૂ
પાપીના પંઝામાથી છોડાવો હાય બની બેહાલ
મારૂ વદન સુકાયુ બદન કરમાયું હૈયે ન શાંતી જરા
એહ કેજો ગુરૂને બીના—ગુરૂરાજ

૧૫૯ ખી. દે. ઠ.

મારા મનના મોહન મલસે કયારે
જાઉ સખી કીયા જોતી
મુખડુ એનુ જોયુ ત્યારેથી છબી એની ચીટ મોટી—મારા
ખાવુ પીવુ સહુ વીસરી હાય જીવ મારો મુજાય
આમ રૂદન કરે શુ ઠાલી મોહન લાવીસં ગોતી—મારા

૧૬૦ ખી. દે. ।

પ્રીતે પ્યાર તમોને સમર
વરા શુ ખરી હુ નહી વાહલા તમોને વીસર
પ્રીતંમ રસીયા છો મન વસીયા
તમ છબી રૂદેમા હુ ધરૂ—પ્રીતે

૧૬૧ સારદા વીજય

હુતો પ્રેમની જોગણુ પીયુને શોધવા ચાલી
શોધવા ચાલી પીયુને શોધવા ચાલી
રાજની ભોગણુ બની સીરતાજની જોગણુ—પીયુને શોધવા ચાલી
પ્રેમની કફની પ્રેમની ઝોલી
અંગે ભભુતી પ્રેમની બસ પ્રેમથી ચોલી—પીયુ
કરૂ સાંધન અગારની કરૂ સાયમનુ દરશન
રટુ મંત્ર માલા લઇ કર બસ પ્રીયત પ્રીય તમ પ્રીતમ—પીયુ

૧૬૨ ખી. દે. ઠ.

દુધવાળી નુ નામ બતાવો (૨)
પ્યારા કહુ છઉ તમને નમીતે- દુ
પ્રીયે પ્યારી ઘેલી રસીલી શું થઇ
છકેલા છેલા સુ શતાવો—દુ
રહો અલગા નહી મને બનાવે
દુધવાલી પ્રીતેથી મેલાવો
નથી માનતી શયાણી રસીલી
દુધવાલી હું ભેટો પ્રીતે આવો—દુ.

૧૬૩ ખા. દે. ઠ.

અરે મારયો પીતાએ કરવા કેર એ પાપીને હુ કેમ છોડુરે
લઉ મુજ દેરનો વેર ટેક.
ધીક ધીક નીટી કરે છે હરામ—એ
મને સહાય કરશે ગન સ્યામ—એ
લઇ દોડુ કર માહી કટાર—એ
કરૂ સતવર રંદાને ઠાર—એ
રાદ કુલતા નવી કુજાત—એ
દીવસે ગડે નવા નવા ગાઠ—એ
તયા લગી શરવે હરામ—એ
ત્યારે ગંગા મારૂ નામ—એ

૧૬૪ સારઠા વી.ઢ.ધ

તોફાની દરીએ નાવ તમારૂ ગોથા ખાયરે
મસતાની દરીએ નાવ તે મારૂ ગોથા ખાયરે—તો
માયા પીસુ શુના મુરખ જાગી કરો જત સાઢ રે—તો
પાપી પવનના ખાઇ પછાડા ભાડે જઇને ભરાય રે—તો
મોહા સાગર તો આપી ખાદે ખુચી જાયરે
લખ ચોરીસી બંદર કીધા ફોગટ ફેરો થાયરે—તો

૧૬૫ ખો. દે. ડ.

બળુ છું પ્રીતંમ આગમા મને આવી બચાવોરે
આવી બચાવોરે વાલંમ મારી વારે ધાવોરે
લાચાર છઉ આ કેદમા મને જલદી છોડાવોરે
જલદી છોડાવોરે પ્રીતંમ મારા વેહલા આવોરે—બ.

શાખી–ધયાન ધરો હરી હરી તણો રાખીને વીશ્વાશ
સાહે કરશે સીતાપતી પુરી કરશે આશ
પડુ પગે હુ બેન મોહન કોઇ મીલાવોરે (૨)—બ

૧૬૬ સોભાગ્ય સુંદરી

પીલે સરાબ મજેદાર મેરેયાર
જાહીર દીલકો જોશ મેલાવે
રંજો હટાવે હજાર મેરે યાર—પીલે
દર્દ તમાકો ગરદ કરત હે
શરદ મેબોહત બહાર મેરે યાર—પીલે

૧૬૭ હરીશ્ચંદ્ર

ધરો ખેદ શાનો (૨) માતારે તજી કેમ દીધી છે ધીર
સ્વપ્ના જુઠા તે સહુ જાણો મન તણી ભ્રમણાય
દુખી થવુ શાથ્યાય (૨)—ધરો
જ્ઞાની બાલક છું હું મુજથી બોધ ન થાય
સ્વસ્થ બનીને માય (૨)ધરી

૧૬૮ ખી. દે. ઠ.

પ્રીતંમ તુજ પાછલ થઇ ઘેલી ભમતી હુ ભમરી
સોધ કરૂ બજાર મહી જઇ ફરી ફરી સેરી—પ્રી.
તેથી જલદી દરશન દેજો હુ કઉછઉ કરજોડી
માત પીતા મુજ સગા સંબધી થેઇ બેઠા વેરી—પી
પાપી પીતાએ ક્રોધ કરી કારાગ્રહમાં પુરી
હવે આવશો નહી પ્રીતગ તો મરીશ હુ ઝુરી.

૧૬૯ નર્મદ

ગરબો.

લેયર શ્યામ સલક્ષણા પ્યારી જબરી જાદુગરા જાદુગરી
મોહ જાળમા મુજને નાખી કામણ દુમણ કરા
પ્રિતમના પગલાના પડઘા પલપલ મુજને વાગે
લડુ વઢુ પણ રઢિયાળાથી મળવાને રઢ લાગે
મારા સમજો મોહન મારો હૈયા કેરો હાર
પ્રાણ થકી પ્રીતમજી પ્યારો અંતરનો આધાર
કોડીલાનું કમલ વદન તે મદનજીત મોહજાલ
જોતામા જુવતીનો જીવડો જીતા લે જગપાળ
ભ્રકુટી એની ભાન ભુલાવે મોહ ભરેલી માતી
મોહન વરની મનહર મુર્તી ચિતડામા ચોતી
દીલકો અબ પેહેલું ભેદે આતો ઇધ રહએન ઇધર—સદરા

૧૭૦ ખી. દે. ક

આજ મોહન મેરી ફોડીરે ગગરીયા
ફોડીરે ગગરીયા મોરી ફાડીરે ચુદડાયા—આજ
જમના કેતટપર ધેનુ ચરાવત
દેખત કનૈયા મોહે મારીરે કંકરીયા—આજ

૧૭૧ ખી. દે. ક.

શાહ કરો ગીરર નીત્યે નટવર નાગરમા નંદા
લક્ષી વક્ષી લાગુ કરજોડી વીજયવર પામુ વૃજવૃદા—નટ
નંદ કુમારા હે ગોવાલા રાશ રચોલા ગોવ્યંદા
નટવર નાગરના નંદા આહ કરો ગીરવર નીત્યે નટવર નાગરના નંધ

૧૭૨ ખી. દે. ક.

અરર ઓહરી સુ હવે કરૂ, ભગની મારીને કીયા જઇ ભાખુ
મહેલ મહી હવે ચગનહી ધરૂ વીના ભગનીના મુજાઇ હુ મરૂ
તુજ મનમાં એવું સુ પ્રભુ થરયુ ભગની મારીનું પ્રાણતે હરયુ.

૧૭૩ ખી. દે. ક.

જય જય માત દયાલી.
સરવે બાલા ઓ તારી જાણી
કરો દેવી દયા કરોને કૃપાલી, આશા પુર કરોને અમારી—જય
હરી દુખને દુ સુખ આપ કષ્ટ માતા માર કાપ
સરવે દાશીઓ સરણ તમારી લેજો દુખથી સરવે ઉગારી—જય.

૧૭૪ સુરવીર સીવાજી

ચીત ચોરી કરી પ્રીય પ્રાણ પંથે પધારયારે
દુખીયારી હુ દીલમાય દગ્ધ થઉ દારા
વસંત રૂતુમા વ્હાલ ઉરથી આણુંરે
જુદાઇ કેરૂ મુજ જીવ હવે દુ:ખ જાણુંરે
નથી ઠરતુ મન કોઇ ઠાર ગમેના લગાર
અંગ સગાર વિરહની ઝાલ હૈયામા ફાલ
કરે તન છાર માતુ આ વાર
ચાહુ ન અવરે ચિત માય પ્રેમની પ્યાસીરે
આમ કઠીન હદય કરી રહ્યા પ્રીય પ્રવાસીરે

૧૭૫ શુરવીર શીવાજી

મુને દીલી બોલાવીને દગો દીધો દગો દીધો
વલી ધરો વચન લઇ દગો દીધો દગો દીધો
કર્યું અપમાન તે આવાર હવે બાદશાહ થજે તૈયાર
લશ્કરી બરલો હુ તો નીરધાર

૧૭૬ સારદા વીજ્યા

દીવાના દીલડા દાહયુ જરા તુ થારે
મસતા નામ નકા માની જરા થીર થારે
કાના હક મરવા બની પતંગ દીવે ધારે
શાખી—દીવાને દરકાર નહી બલી બલી મરે પતંગ
એવા જીવડા જાણ તુ જુઠો પ્રીતાનો રંગ
એવા જુઠા રગેનાર ગારે .
શાખી—જે મુરતપર મોહીને તરફડી મરે અહી
તેને તારૂ સ્વપ નહી મીઠી નીદર મહી
મી થયા આસાને તાણે ન તણારે—દીવાના

૧૭૭ કરણઘેલો

અરે ના જાઓ બાપુજી ન જાઓ
મુજ રંક માની દયા દીલ લાવો
બાપુજીની જાઓ બાપુજી ન જાઓ—અરેના
અરેરે મનાઓ મોહનજી મનાઓ
જાણી કોપને સમાવો—અરેના
સુ શતાવો ખાલી સુ સતાવો
મુજ અંતરમાં આગ ભડકાવો ખાલી શું સતાવો—અરેના

૧૭૮ સારદાવીજય

મારી કરીને મોહ બાણુ કવીકુડા
કાતીલ થઇ આ મન સમાય
ચોરી કરીને ચીત પ્રાણુ કવી કુડા—કાતીલ
તારા પ્રેમની લગની લાગી મને
કુડા કામની ઝવાલા જાગી મને
જાગ જાગ બલુ આગથી ચચાવ કવી કુડા—કાતીલ

૧૭૯ ખી. દે. ઠ.

મુખ પ્યારી કહીને વીસારી ગયા શુએ રીત શારી તમનાથજી
પ્રીતી ફંદે ફસાવી ચીત મારૂ ચોરી કરી છોડી ગયા શું નાથજી
શાખી-કહેજો મેલી જેમ માલતી તેમ બાજીને તજતા નહી
કોઇ ઘેલી બાલા પ્રેમની નીશકપટીને ઠગતા નહી
કેન્જો તને શંભારતી રાકડી રડતી હતી
શણુગાર શરવે તજી કરી તુજ નામએ જપતી હતી
ખોલા પાથરી પગે લાગે છે દાશી વેહલા પધારો નાથજી—મુ.

૧૮૦ ખી. દે. ઠ.

પ્રીતમ આવોને બલતી આગેથી બચાવોને
નોટી ખબર એવી હાય દેશો દગો હાય મુજને
સુધી હરી લીધી દીવાની કરી છે મુજને
મન મુજાય આ જીવ જાયના મુજથી સહુ દુખ જાયના
વેહલા આવોને મનાઓને દાશીને બલતી બચાવોને—પ્રા.

૧૮૧ ખી. દે. ઠ.

હે ભાઇ લખુ છુ આજ હુ પત્ર તુજનેરે
વાચી પત્રને વેલેરો આવ વધુ કહું શુ તુજનેરે
આઈ માદયો છે કંલ પટંત ગંગાએ ભારી યે
મુજ પાશે રડે છે રોજ નીત્ય બીચારી રે
તેથી આવજે વેહલો વીર તુતો મારારે
ફશાણુી છે પાપી હાથમા તુજ દારારે
નહી આવીશ વેહેલે વીર તો વીષ્ય ખાઇ મરશેરે
થસે પુર મહી ચરચાય આલ તો ચડશે રે—હે ભાઇ.

૧૮૨ ખી. દે. ઠ.

અરર ઓહરી શુ હવે કરૂ ભગની મારીને કીયાં જઇ મલું
મેહેલ મહી હવે પગ નહી ધરૂ વીના ભગનીના મુજાઇને મરૂ
તું જમનમા એવુ શુ ધરયુ ભગની મારીનુ પ્રાણ હરયું

૧૮૩ કરણઘેલો

અરેના જાઓ બાપુજી ના જાઓ
મુજ રંક માની દયા કાંઈ લાવો બાપુજી ન જાઓ—અરેના
અરેરે મનાવા મોહનજી મનાઓ
જાણી કંક કરીને કોપને શમાવો જી મનાઓ—અરેના
શુ શતાવો ખાલી સુ શતાવો
મુજ અંતરમાં આગ ભડકાવો ખાલા શુ શતાવો—અરેના

૧૮૪ ખી. દે. ૯.

વાહલા છોડી શું જાઓ રદયે વાત વીચારો
દુનીયામા નથી કોઇ તમ વીણ અંમારો—વાહ
આંમ સુ કરોછો બાલા ધીરતો ધારો
મુજ પીતાને વેરી છે તાત તંમારો—વાહ
ભોગી ભમરછો માહરા આ દાસી સીકારો
સાગરમા બુડતુ નાવ મારૂ પાર ઉતારો— વાહ

૧૮૫ વસંત માલિની

જુઓ જુવતી જોર જગતમાંરે કળીકાળ મહિ વરતાય
આહા અબળા થઇ સબળારે નબળા નર નચાવે હાય
ભારે ભારે જન ભોળવ કરે, રાજવી શુરાને રાંક
ધુજે નારીની સુણતાં હાંક—જુઓ૦
પલકારા પાંપણુ થકી, પુરાણીનાં યોથાય.
પલળાવે પાણી મહીં ગંદી ગોરી નીકાય
અધમ નર થઇ આંધળા કડે ભામનીને ભટકાય
જેમ શ્વાનને હડકવાય—જુઓ૦
વઠેલા વ્યાભચારમાં તજે શર્મને ધર્મ
પરાધર્મે નકટા ન ડરે કરે અતિ બદ કર્મ
અંધ ગમાર આવા અરે, કદી કોતર જુતાં ખાય
તોય તનમાં ત સમજાય—જુઓ

૧૮૬ ખી૦ દે૦ ૯૦

વાહલા વેગે જઇને બેની જુવાર તુ કેજે
આ પત્ર હાથ દઇ કરી જે કહેને સાંભલજે—વા
દુઃખી છે દાશી છે તારી પ્રેમી વારતુ કરજે
કુલાતી દુષ્ટ તાતે મારે મુજને દગો દઇ—વા
તુજ વીણ વાહલા હુ દુખણી ઘણુ થઇ
તેથી દયાલાતી દીલે આવી ઉગારજે—વા

૧૮૭ યમુના

શઠ સાસુડીનુ શાલ છે સંકટકારી
વહુ વીચઇ વિષે એહાલ બહુ બહુ બનનારી
વિના વાકે બહુ વાકા બોલે કટાક્ષ વચનો કુરરે
ધાક રાખવા બહુ ધમકાવે હરદય થકી ભરપુર—એ સંકટકારી
આલ ચડાવે હાલ ચડાવે વલી અડાવે ગાલરે
નકટી નભાઇ વગેરે શબ્દો મુખે બોલે તતકાલ—એ સંકટકારી
છાની રહીને છીદ્રો શોધે કરે અચાનક ક્રોધરે
થર થરાવી દેજો કોઇ દેવા આવે બોધ—એ શંકટકારી

૧૮૮ હરીશ્ચંદ્ર

તારી સંગાતે આવવું લાગે ના સારૂ
હાલને હખણોરે નહીતો લાતે લાતે હું મારૂ
ખા હમારા મુખડાની ગાલ વાહરે જોર તમારૂ
રમવું કુદવુરે કોણ કે એને નઠારૂ
રમવા જાતારે હમણા મોત થનારૂ—ખાહ-વાહ
છોડી દે મનેરે તારી ગાર ફુલિતારૂ
મને ડરાવે આવડું બાલક બચારૂં.

૧૮૯ ખી૦ દે૦ દ૦

આવો આવો ન શરમાવો પાતલીયા—ટેક
પાતલીયા મારે મન વસીયા—આવો
મારૂં યોવન રતન વહી જાય
શું વાલા સતાવો સાંમલીયા—આવો
શું બોલો બાલ વચન ગણો નાના મોટાનું વચન
મુજ જર લગાડી જાઓ ના ડીયા—આવો.

૧૯૦ સૌભાગ્ય સુંદરી.

હું તો ધુતી છેલાને છેડાવી
મારે આજે ઘડી આવી,
પલટાવી, ઉલટાવી
ધુરી બાજી મીજાજીની આજે દીધી મેં શમાવી—હું.
જગ જીતી ચાલી ફતે ઝુંડો ઝાલી
પ્યારાની બનીશ આજ વ્હાલી, કલંક રહીત બની,
દિલ ચ્હાય કર સ્હાય, હરખાય મળું ધાય
પ્રાણ પ્યારા કંઠે લગાવી—હું.

૧૯૧ કુસ્નબારા.

કમર બલખાઈ ગઇ કુછરે હલકાન
બદન દુખતા હએ બદન દુખત હએ કુછ મએ હેરાન—કમર.
સજન મેરા હાથો કે દાબ જરા પધરો કે હાબ કહિ
ઙુનાન દેખ મોરી જાન—કમર૦
ઉછરે મેરી હડડીબી તોડ ડાલી
પસલી મરોડ ડાલી ઉલટી ઝઝોટ ડાલી જાન—કમર.

૧૯૨ જીુહમે વહેસી

સૈયાં મુઝે હાથોકે કંગન બનાદે,
કંગન બનાદે તું પોહોંચી બનાદે,—સૈયાં૦
જો તું કહેગા વોહી સુનુંગા લાઉંગા વોહી મેરી જાન
(ચલો) તેરી કસમ લાઉગા વોહી મેરી જાંન,
(દેખા જાઓ જાઓ) લાઉગા વોહી મેરી જાન,
તઓબા, તઓબા, તઓબા, દેખો છોડો દુટા મેરા હાથ.
(ઉઇ મર ગઇ હાએ, અરે બાપરે)
બાલીબી બનવાદુ તુઝે, કડે છડે દોનો તરેહદાર,
(હાં) અએસે ચલું. અએસે ફીર, ફીર ન કરૂંગી તકરાર
(સચ) સબ કુછ હએ તઈયાર એક બોસા તો દીલાદે—સૈયાં.

૧૯૩ નરસિંહ મહેતે

વહાલા વેગે આવોરે, દયા દીલે લાવોરે, બીંડુ મારી બાગવા હોજી—
નહી આવો તો છાનાં ઉઘાડું હું છીદરો વહાલા
બાહેરડામાં ઉછર્યા, ગોવાળીઆ હોવાથી
કાંધે કાળી કામળી, માગીં પીતા પીતા છાશ,
હું રાખુ રીમથી દાવો રે—બીંડું૦
બે માના બે બાપના નકટા નીર્લજવાળ
મહી માખણુના ચોરણુ કંશ તણા હે કાળા
સોડ તજે રાધા તણી દુરીજન આપે ગાળ
ધીરા વેગે ધાઓરે—બીડું

૧૯૪ જીુગલ જીુગારી

નાંહીં બનશેજી પ્રીતીનાં મોતીનું મુલ
મોતીનું મુલ આખી દુનીઆં છે ડુલ—નાંહી.
હીરા માણેક દામ કરોડો
પ્રીતીના લ્હેજામાં એ છે વસુલ—નાહીં.
સાગર રસનો—છીપ છે દિલની—
પાકે મોતી, પાણી ઝામે અતુલ—નાંહીં.

૧૫૫ અખિરેહિહે

તોરી છલબલહે ન્યારી તોરી કલબલ હે ન્યારી
કરો ધાતે ન મોસે સાવરીઆ જાન
તોરી જુલ્ફ હે કાલી તેરે ગાલાપેં લાલી
તોરી નયનાંકે લાગે કટરીઆં જાન
જાઓ જાઓ નાંદાન મોહે ન બનાવો જાન
નયનાંસે નયનાં મીલાવો મોરી જાન
એજી છોડોજી હાત કરો ઓરોસે ધાત
નહિ હોગી યેહે બાત અજી વાહ વાહ વાહ
વાહ વાહ વાહ—તોરી

૧૫૬ હામાન

અરે મુવે છાડ મોરી બાંઇરે મુરકીયા—બાઈ.
હાય ફશી મે કેશી બલામેરે
આનકી બાનકી સુનાઇરે મનકીયા—સું મ.
દેના ભલાઇ લેના બુરાઇ છોડ મુવે પાજી
મોરી બાંઇરે મુરકીયા—બા—મ.

૧૫૭ ખુને નાહક

નાચે ગાએ નારી પીયારી ચલો બારી બારી જાએ.
હમ જાએ બલહારી પીયારી ચલો બારા બારી જાએં
બાગમેં હય ફુલ ખીલે પ્યારી મય વારી
હરસુ હય બાહે બહારીરે ધુમ ધુમ દેખો ગુલોકી શાન
સબરે ચમન ગુલ ગુલશન હય સોહાના લાલા
ગુલલાલા મતવાલા હય આલા—

૧૫૮ તબદીલે કીસમત

આઓ આઓરે મોરે પ્રેમકી ફાંસી ડારી
મતવારી કરદારી મોહે દીલસેં બીસારી
મોરે નયન કટારી મારી બારી—આઓ આઓરે૦
તુમરે દરસ બીના તડપત નીસદીન હમે ન સતાઓ
નહી ચઅન હએ તુંમ બીન, તન મન ધન વારૂં હાં,
બવરલ કયુ કે મુબદદીલ હો કીજકે અઇયાંમ
અગર ખુદાઇ એ બીગડે હુએ સંવારે દીન
કબ ઉસ્સે હોગી મુલાકાત એ મએ પુછું પુછું તું
જરા તુ દેખ નજુમી મેરે સીતારે દીન હાં હાં હાં હાં હાં હાં
આઓ આઓરે૦

૧૯૯ તળદીલે કીસમત

આગ તનમન લાગી કયસે બુઝાઉં—
કથા બનાઉં, કયા સુનાઉં, કલન પાઉં, જીસે જાઉં,
એ કીસકો દીખલાઉં—આગ૦
હાથ ગઇમ યે હાર, પાસ નહિ વો યાર, દાતા કયસે રહું મન માર
કંથ બીના મય કામની રોઉં કયસી કરૂં કરતાર
આજા જલ્દી એ ન્યારે, જરી સુખ પાઉં,
મંય તુજ પે બલ જાઉં—આગ૦

૨૦૦ જુગલ જુગારી

છોટા લાડી તુંમ છોટા બિલમાં ભુલમાં ફુલમાં ફુલમાં—છોટી૦
પ્યારી ચકાવલો તાલફામ છું એઓ બેટો જાની (નટ ખટ છટ છટ)
ફુલ ચુંટો જાની (એ નફટ ફટ ફટરંગ) લુટો જાની (ધુત હટ હટ હટ
દુર અધમ ! શરમ ? નફટ નીડર દિલમાં—છોટી૦

૨૦૧ ઉમાદેવડી

રૂડી રઢીઆળી રાત, ચાલો ને રમવા ચતુરા ચોકમાં:
લાગે રદય રળીઆત, આનંદ લહેકે છે ત્રણ લોકમાં—
મ્હાલે મદન જોબન વનમાં—હારે૦—લાગી તાલાવેલી તનમાં—
ઓય ચાલો ચોકમાં—રૂડી૦—
જુએ ચકોરી ગાભરી ચંદ્ર ઉદયનો ઘાટ;
વિરહે વ્યાકુળ વલ્લભા વ્હાલાની જુએ વાટ—
રતિ રહે રમણીયો બની રંગ રાતી,
નણદીના વિરા વીના છાતી ફરાતી
જેને વીતી જગતમાં તે પર પીડા જાણ
સાકરના શોખીનને, ભુખ્યાનું નહિં ભાન—
શીદ સતાવોરે સલુણા સુંદર શીદ સતાવોરે;
લાજ ન આવેરે ઠગારા ચંદર લાજ ન આવેરે
નારી નીસાસાનો સાગર નાહક ખળભળાવોરે—
આશા સાગરમાં મુકયું શ્યામ સમાગમ ન્હાવ;
પાર પલકમાં પ્હોંચવા દીનાનાથ દે દાવ,
જુએ વ્હાલાની વાટ બાળાઓ બેસી ઘરના ગોખમ
આવ્યા પિયુ પ્રભાત ઝાંઝર ઝણુણુ ઝમકયાં ચોકણાં.—

૨૦૨ રાજતરંગ

પીયુ સંગે, રસ રંગે રહીશું, રમીશું, જમીશું, ઉછરંગે
ભાત ભાતનું ભાત હું લાવી, આવી ઉમંગે
ચડવાનો રંગ અંગે—પીયુ૦
ભર જંગલમાં મંગલ મારે, પ્યારા પ્રસંગે વશ કીધીરે ઉમંગે— પીયુ૦

૨૦૩ મુરીદ ૩૯

જુટી પીલાકે હુભા ગયા કોઇ મુજે
બડી સવેરે જો કોઇ છાને વાકી લંબી ડીંટ
હડત ચીરઇયા વોહ પહેચાને ગીરી સડકસે ઇંટ—સવેરે ફેરે છનેગી.
દુસર પહેરે જો કોઇ છાને વાકે લંબે કાન
તવા કટોરા ખેચ ડાલકે ઘર લોટેપર ધ્યાન—સવેરે ફેર છનેગી,
તીસર પહેરે જો કોઇ છાને જુ બાદલકી કીચ
ધરકે જાને મર ગયે ઔર આપ નસેકે બીચ—સવેરે ફેર છનેગી.
ચવથે પહેરે જો કોઇ છાને બચ્ચા આપહી આપ
એ જોરૂ બે સુસરે કે હો છે બચ્ચેકો આપ

૨૦૪ ગુમાનતાર

આવી દીકરી સુ રડવડતી જાણીરે
કેમ કરોછો આવી ધુલધાણીરે—આવી દી
ઝેર પાઇ સુવાડુ સુખી કરૂ
એનો અંત આણી રે—આવી દીકરી
દુ:ખણી કુખે જનમી
કયાથી હોય સુખકેરી લાણીરે—આવી દીકરી

૨૦૫ રામલીલા

અરરર! મેરે યાર તુમને કયા કિયા!
કાલ હય કાલ! અયસેસે અયસા ઇકરાર તુમને કયા કિયા! અરરર!
કોલ કિયા ગયે નાચાર તુમને કયા કિયા!
ખુબ ખબરદાર! ખબરદાર! તુમને કયા કિયા!
જાવ ન જિનહાર ન જિનહાર તુમને કયા કિયા!
હાય! હુવે આપ ગિરફતાર, તુમને—કયા કિયા!
કાનસે આન સુન લી હય સારી તકરાર તુમને કયા કિયા!—અ

૨૦૬ સૌભાગ્ય સુંદરી

પ્હેરી ચોળી લટકાં મટકાં કરતાં આવ્યાં,
રંગે બોળી સાડી ઓઢી મન લોભાવ્યાં,
ઝાઝરનારે ઝણુકારે, કર કંકણના ખખડારે,
કાજળથી નેત્ર દીપાવ્યાં—પ્હેરી૦
હવે શરમાવો હાલા
શાને દીયરજી મારા,
બોલો—બોલોજી બોલો, બોલો,
મેં કેવાં તમારાં નખરાં તો જણાવ્યાં—પ્હેરી૦

૨૦૭ **હરીચંદ**

હો ન દિલારામ, તો કયા દિલકો આરામ !
દિલકો આરામ, નતો જીનેસે કામ—હો.
આંખોને કાતિલકે બરછી હય મારી,
મર્યે બનકે મતવારી, હું કાતીલ પર વારી,
હય જીસે બેજારી, લાચારી, લાચારી.—કયા દિલકો.

શેઅર

જિસ્કો અય રશ્કે સનમ તેરી અદા ભાઇ હય;
ઉસ્કો હુરીમેં તેરી પાસે કજા ભાઇ હય.
ખાકે હમ ખુને જિગર અશ્ક સદા પીતે હયેં,
ઇસ મુહબ્બતમેં હમેં દોહી ગિજા ભાઇ હય.—મર્યે બનકે.

૨૦૮ બારીસ્ટર.

વાઇન બ્રાન્ડીક્લેરટ શેમપેઇન, બાટલીના બુચ ફ્ચોફ્ચ;—વાઈન
મંહી મટન રોસ્ટ શુક્કરતું ગોસ્ત
એ ગચીકીનજા દોસ્ત બન્યા હોટેલના હોસ્ટ—વાઇન.
પુડીંગ પાંઉ મીઠાં, ઉડાવતાં મેં દીઠાં,
અંગરેજનાં અજીઠાં, રેચેડ મોસ્ટ;
જોતાં થાએ સુગહા! હુબકનો હુબ પ્શા;
જમેતે. ગમેતે, ભમતે, ફેશનમાં મોસ્ત ઈનેવેઇને;—વાઇન.

૨૦૯ દિલફરોશ

દીલ જાની મેરે મેરી તુને કદરબી ન જાની
અબ આવો સૈયાં ન સતાવો સૈયાં
નજર આવો સૈયાં નજરાવો સૈયાં જાની દીલબર
જો ચમનસે ગુજરે તુ અય સબા
તો યેહ કહેના બુલ બુલે જારસે
કે ખીજાંકા દીનબી હંય સામન ન લગાના દીલકો બહારસે.

૨૧૦ ખી૦ દે૦ દે૦

સુદરી મુજ સ્યાણી દાહી જરી તુ થારે
મનહરણી મારી સમજીને ધીર તુ થારે
નાવીકટ પ્રેમને પંથે ધારે—સુ૦
દુશમન દલ સહુ પાછલ પડશે
આવી આપણને વચમા નડસે
માની તેથી જરી શાંન્ત થારે—સુ
પ્રેમતણા બલતા અંગારા જાસે નહી કોઇથીએ ઠારયા
ધીરી તુ અધીરીના થારે—સુંદરી૦

૨૧૧ હુસ્નઆરા

ઉલફત તુમહારી અય જાનેજા સાર કેઓસા કરાર હએ એહ ઝુઠા
કેએસી તુમહારી અય્યારીકી શાદી હએ
અએસી નાદાન નહી મએ અએ જીશાન
ઝુઠે પએમાન હું મએ સાહેબકે માન
વાહવા રંગરસીલે વાહ નુકીલે ઓ છબીલે
અયસે બનતે હોજી મેરે આગે બોલે ભાલે હાં-દેખી

૨૧૨ વીજયા વિજય.

ધન ભાગય પદ્મ.યાં ભમરા-છેઃ દિલહર ડાહ્યા ડમરા
કમળાપતિ આપ હું કમળ-રસીઆ રસીક શણગાર
તું પ્રેમ બતાવે ખોટો-પાતર ઘર પ્રીતિ તોટો
નહી ગુલાબ હજારી ગોટારે-તું છટકેલ છટેલી નાર
શંગાર મઝા નહી માની-ફોગટ સમજે જીંદગાની
છે ધરમ કરમ ધુળધાણારે-શ્રંગાર-રસીઆ૦—
છે વિશય વિષને પ્યાલો-જમપુર નક્કી જ્યાં ઝાલ્યો
ભવ એળે મદનથી મહાલ્યોરે-છે-છટકેલ૦—
હજુ કુંવર તમે છો કાચા-નથી શીખ્યા મદનની વાચા
નથી નયન મુરલીએ નાચ્યારે-હજુ-રસી ૧૦

૨૧૩ કુંદબાળા

મન ન માનું મનાય,
પિહરવા જાઓ હટોજી! જા, મ.
ભર ફુલનકી સેસયાં રહી અમન ચમન મુરઝાય-પિહરવા
તુમ ન આયે બાલમા મેરો બીતો જોબનવા જાય પિ, જા, મ.
સોકનાં ઘર તુમ રહો નાહીં અએસો ચલન મન ભાય
રએન બીતી સાંજનાં કાહે સહર મનાવન આય, પિ, જા.

૨૧૪ ઉદયભાણ

મન માયાનારા રે જરી જોને તપાસી તારી કાયા
પુછી જોને તુ પંડિત પુરાણા રે કોઈના અમર છે લેખ લખાણા
કાચી છે કાયા આ માટીની માયા છે માટીના બનાયા
શાણા તો સમજી અલગ થયા, પણ બાળક બિચારા લપટાયા—
લાખોની પાંખો ગત્ર છે પીખાઇ, જેણે મુછપર લીંબુ ઠરાયા
કાળના કાવાડેથી કોણુ બચ્યું ભલે રાંક ભલે હોય મહારાયા—
સંધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી વંધ્યાને લાડ લડાયા
જોબન ને તનધન તેવાં સમજવાં, પાણીમાંના પડછાયા

૨૧૫ સરદારબા

બંસી વાલા આજો રે મારે દેશ
થારી સાંભરી સુરત પ્યારો બેસ—બંસી૦
આવન આવન કહે ગયોજી કર ગયો કોલ અનેક
ગિણતાં ગિણતાં ઘસ ગઇ મોરી આંગરીયારી રેખ
સાવરાઆ, રસીલા, સલુણા
પીયાપે જીયામે કરૂ એ નીસાર
હમતો જોગી પ્રેમ કરે, પ્રેમ હમારો દેસ
સુધ નહી પાઇ પીયુકી, તબ લીનો આ બેસ થારી—બંસી૦

૨૧૬ કરણઘેલો

આંખલડી આણીઆળીરે, જરા નચાવ નખરાંવાળી
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા,
ભમર કમાન જરા ખેંચી ખુણેથી, ક્રોધ કટાક્ષ કર આલીરે
જરા નચાવ નખરાંવાળી,
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા.
લટકમટક અને ચટકતી ચાલ આમ, ઝાંઝરથી ઝાંઝરથી ઝમકાળીરે,
જરા નચાવ નખરાંવાળી.
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા.
હવે લટકો મટકો ચટકો આ, આલી સતાવો શું ઠાલીરે.
જુઓ નાચે આ નખરાંવાળી.
જે નખરેરે તારા વાલમજીને વશ કીધા.

૨૧૭ જુગલ જુગારી

બોલ બોળી અલી રસબોળી પ્રીતમનું નામ—બોલ
તને કોણે ભુરકી ભમાવી ?
તને કોણે લગની લગવી ? વ્હાલમનું નામ—બોલ.
આવો બ્હેની આવો, ન ગભરાઓ, ન અકળાઓ

૨૧૮ દોરંગી દુનિયા.

છે અજબ એ ખુબી ત્હારા ભારા !
વ્હા શરાબ ગુલાબી, નશારી, મદારી-છે૦
યારો મઝહબમાં એ પીણું હલાલ છે૦
ખુશીની એ તો ખુમારી!
શકલે બશરને કરે બંદરને
નચાવે મઝાહથી ગટર બી મપારા !—છે૦
યારો શરાબ તો પીવા સવાબ છે૦
અબો છે બેહેસ્તનીજ બારી!
એદરો મસાલાનો ટાંકો ટંકાવો
નેટાંસો ખજુરાંની ચહરાઉ તારી!—છે૦

૨૧૯ કરણુપીઠ.

શુ્રી તઆરીફ હુએ કુખ કીસને પરસતાં દેખા;
હમને ગુજરાતમેં કુલ અએશકા શામાં દેખા;
હુરનો ખુબી મેં નજાકત મેં કદો કામતમેં
બખુદા રશકે પરી જાદા હર ઇનસાં દેખા;

(કૌવ્વાલી)

સફહા સોનેકા દવાત ઔર કલમ સોનેકા,
ખુબી ગુજરાતકી લીખખું જો હો ચમ સોનેકા;
રંગતે કુટકે ભરદી હાંએ જહાંકા સારા
દસ્તે કુદરતને બનાયા હુઓ ઇરમ સોનેકા
કોહો બન બાગો ચમન માલો ખજાના રઓશન •
અએસા દીલશાદ ઇન આંખોને ગુલાસતાં દેખા;

૨૨૦ નવલ-કુસુમ.

ન કર રે હો કાળી કોયલડી ટહુકાર—ન કર રે.
હું જોબનભરો નાર—
મારે મ્હાલ નથી ભરથાર—ન કર રે૦
ઝરમર ઝરમર મેહુલો વરસે, વીજ કરે ચમકાર
તેમાં પાપીણી પીયુ પીયુ બોલી
શું કાળજ મારે કટાર રે—ન કર રે૦
માત મરી ગઇ તાત ગયા મરી, ભ્રાત ન ભાળ લેનાર,
પરને પનારે પડી હું મરી છું
મરેલીને નહિં માર રે—ન કર રે૦

૨૨૧

નથી જગતમાં સાથ સંબંધી•વિના ત્રિભુવન નાથ
શું ફોકટ ફાંફાં મારે મુરખ઼ા ભરે આભથી બાથ
કમળ પત્ર પર જળ બિંદુને સુકાતાં શી વાર
શ્રાવણની જળ ભરી જળ ભરી વાદળીયો, વીખરાતાં શી વાર
જીવતર સમજવું તેવું, આખર ન લેવું દેવું
જીવ જવું છે ખાલી હાથ, અંતરમાં પાપ પુણ્ય સંગાથ
પંથી જીવ પામી ગયો, નર ભવ નગર બજાર
સોદાગર સમજી જઇ, કરો પુણ્ય વેપાર
જીવ જવું છે ખાલી હાથ—અંતમાં—નથી૦—

૨૨૨ ખુને નાહક.

મોરે નયનસે બહે રયનન દિનન અસુંવન લડી મોતી.
સૌતન બયરન દેખત હંસત મય પિયુ કારન રોતી.
મીતહી જબનપીત દિખાગે કયોં ન જીયા જર જાયે, •
કહો સખી અબ કાહે ફિરૂં નાહીં અંસુવન ધોતી. દિખ

૨૨૩ સરદારણ

પ્રીતિના પંથનો અંથ શું થશે, કોણ ભેદુ ભણનાર
જ્યાં જ્યાં જોઇએ ત્યાં આજ સમાજમાં સ્વાર્થની મારામાર
ગુલાબ ગોટા ચુટવા ચાલ્યો માળી કોક ગમાર
કાંટાનો ગાંઠડો બાંધીને લાવ્યો, ખુડથલ તે બેસુમાર
પ્રીતિના પુષ્પની મીઠી મઝા ખુવે એમ ઘણાક ગમાર
એક વખત બની વિશ્વાસ ઘાતી, પોતે બને હુશીયાર
ખાય ખવાડે હેતથી દે તન ધનને પ્રાણ
સાચો મિત્રજ આ સમે લાખે એક સુજાણ
સંસાર વગડે સન્મિત્ર ભોગીયો, સોંપજો શ્રી કિરતાર—

૨૨૪ અશુમતી

જપતી પ્રિતમની જપમાળ જુવતી જો અલબેલી
જોબન રસજો રંગે જોતી આ બની ઘેલી
વ્યાકુળ વૃક્ષના વિણ વ્હાલી વેલી-
તન મનમાં વ્યાપી રહયો જોબન વસંત જંગ
રસભોગી—રસીઆ વીના રમશો કયાં રસ રંગ ?
જાણ્યું ન જડીઓ કોઇ રસીઓ રંગીલો-
ચપ ચપ કરતી લેતી જા તુ ચમેલી—વ્યા૦—
પેટ દુખ્યે શીર કુટતાં સકંટ બા ન સમાય
બળતાને બાળી સખી હૈડે શું હરખાય.
આહા ! અકળાએ શાને છેલ છબીલા—વ્યા૦

૨૨૫ દાગે હસરત

દીવાના હું શહેદા હું તલબગાર હું તેરા
. અએ જાને જહાં તાલીબે દીદાર હું તેરા—દીવાના
જાઉં જાએં કહાં અબ તેરી દેવડીસે નીકલકર
રહેને દે મુજે મંએ તો ગીરફતાર હું તેરા—દીવાના૦
દેખા હએ ફકત તુજકા મહોબતકી નજરસે
ગર જુર્મ હએ યે તો મએ ગુન્હેગાર હું તેરા—દીવાના૦

૨૨૬ સૌભાગ્ય સુંદર

મારા તનમાં મનમાં ભર્યો છે ઠર્યો છે ભય જાઉં ગજ જોતી.
વળી ગુમાવ્યું મેં ભાગતાં ભગતાં (૨) નકવેસરનું મોતી—મારા
હાલવું ચાલવું હારી છું હાય, જીવ મારો ગભરાય,
કેદી ફરી મારૂં મલશે મોતી,
ગોરી હું કાઢીશ ગોતી—મારા

૨૨૭ — હામાન.

ગુનભરી ધુંન મોરી સુંન પ્યારે,
સાગરે શરાબપર નજર ન અએડી કર—ગુનભરી૦
જાંન કે તુ અંનજાંન બને કયું જાંન અએ જાંની કયું હારે,
શરાબ પીના નેક કરીના, સમજે હૈયે દાના સારે—ગુનભરી૦

૨૨૮ — દોરંગી દુન્યા.

હઠીલું મારૂં મન હરખાવે રે.—
ખુબ રીઝાવે મને, દીલડું ધુન્નવે રે!—હઠીલું.
કારી કટારી કાલજે મારી ચાલ ઢાલપર જાઉં બલહારી.
મનને કેમ કહું રે? મન હમજી રહું રે!
દીલથી બેદીલ હું તો છઉં રે!
પ્રાણ દઉં રે! હાંણુ લઉં રે!
મધુરી તારી સુરત સુંદર મને બેકલ બનવિ રે—હઠીલું

૨૨૯ — દિલ ફરેબ.

દીલે નાદાં કો હમ સમઝાએ જાએંગે.
હીજરમે જીનકે જાન ચલી હય—દીલે નાદાં.
ન વોહ અહેલે સીતમ બુલવાએ આએંગે
સખ્ત પત્થરસે જ્યાદા હય તેરા દીલ કાતીલ—
હુઇ આસાન નાજાન્ગાજકી મુશ્કીલ કાતીલ—
ઉફરે બે દર્દ સીતમ પેશાઓ જાહીલ કાતીલ—
ન કીયા જીભ્હા ગયા છોડકે બાસમીલ કાતીલ—
દહને જખ્મ પુકારા કીયા કાતીલ કાતીલ—
કીસે જખ્મે જીગરકે એહ ચરકે દીખાએ જાએંગે—દીલે નાદાં

૨૩૦ — વિક્રમ ચરિત્ર

કોઇ દુધ લ્યો દિલ રંગી.
શોખીલા શાણા ઉમંગી—હો—કોઇ૦
ઝેરી પીયે કસુંબલો, ગાંજો પીયે અબુધ,
દારૂ દીવાના પીયે, દાના પીયે દુધ.—હાં કોઇ૦
એક અમીરસ દેવનો, બીજો રસ છે પ્રેમ,
ત્રીજો રસ ગોરસ ભલો. પીધે કાયા હેમ—હાં કોઇ૦
ગોરી ગરવી ગાયનાં, ગોરાં મારાં દુધ,
હું પણ ગોરી ગોરડી ગોરૂં દિલ છે શુધ્ધ.—હાં કોઇ૦
હેમ કટોરો હાથમાં, માંહી અમૃતસાર,
ચતુર હોય તે ચિંતવે, ગુણ સમજે ન ગમાર.—હાં કોઇ૦

૨૩૧ — ભુલભુલામણી

વારી જાઉં રે સાંવરીયા તોપે વારનારે
તન મન ધન સબ તોપર વારૂં
ઘર દર જર સબ તોપે નીસારૂં
કબતક કાતીલ બનકર ખંજર મારનારે.

૨૩૨ હરિશ્ચંદ્ર

રાત પર સપના મર્યને બદ અબ પ્યારે આજ દેખા—રાત.
જા પહુંચી મર્ય પેઠ દેસમેં, હાય રાજન!
દૂર હો જાતે ઉસકા રાજ દેખા,
જાતે ઉસકા નાજ દેખા, લુટ જાતે સબ સાજ દેખા,
સુખ પર પરતે ગાજ દેખા.—સપના.
રાજ તારાજ દેખા, તાજ મુહતાજ દેખા.
રાજકે રાજાકો આફતમેં અબ સરતાજ દેખા—જા પહુચી

૨૩૩ સૌભાગ્ય સુંદરી.

જામે જયમ જયમ જામની જામે રસ ઝણકાર,
કુલટા મન કંકાસને સતી મન હરખ અપાર,
રાતલડી રળીયામણી—મન મોહનજી,
કરે ચાંદલીઓ ચમકાર મનડું મોહ્યું રે મનમોહનજી.
શીયળવંતી ને સાધવી તેના સુખ ભંડાર,
ખોલ્યા પ્રભુએ ખંતથી આ રાત્રી મોઝાર
પ્રેમ ભરી સતી પ્રેમદા મન મોહનજી,
તેના વાલમ છે વશીકાર મનડુ મોહ્યુ રે મનમોહનજી. રાત૦

૨૩૪ વેણુવેલી

સુંદર શામળીઆ, નામ જપીશ નિત્ય તારૂં
મનહર ના મળીઆ, કાશી કરવત ધારૂં
શામળા શણુગાર હમારા, કાળજું હર્યું કામણુગારા,
વિનવે કરગરી દીન દારા, દર્શ દયો દિલદાર તગારા
ક્યાં હું કહું દ:ખ મારૂં—સુંદર શામ૦
આસપાસ નહિં વાસ નિહાળું—અહહ ત્રિભુવન ભાસતું કાળું;
નિરખું નહિ કદિ મુખડું રસાળું—જઇ હિમાલય ગાત્ર હું ગાળુ
સાક્ષી દેવ દયાળુ—સુંદર૦

૨૩૫ વીક્રમ ચરિત્ર

એ......માથે મટુકી લઇ જાઉં,
પ્યારા લ્હેરી લાલાને દુધલડાં પાઉં.—એ૦
હું ગોવાલણ નાની નારી,
પ્યારો મારો છે વિહારી,
રંગે રમાડી રીઝાઉં—પ્યારા.

૨૩૬ ખુને નાહક

દાવર દાદર કાદીર સતાર દાતાર આલા કેઆર,
ગફફાર જબ્બાર એ તોરી ગુલકારી પે વારી બલહારી.
આલમ પર સરદારી કાયમ કા કીરતારી તાપર વારી.
પતીત તારે લાખો રબ શરમ ધરમ રાખો,
બીનતી તોરી હાં કરત મીલ નર નારી.

૨૩૭ જુગન જુવાર

અમો અબળાને માથા વ્હાલીરે વ્હાલીરે, વ્હાલી પ્રીતી વ્હાલી–રે અમો.
વસ્ત્ર કરાવો, ઘરેણાં ઘડાવો,
ઓતાડે મઢો તો મન ખાલીરે ખાલી મન ખાલી–રે અમો૦
નેહની નજરે નાથજી મારા નારી બને ઘેલી કાલીરે
કાલીરે કાલી ઘેલી કાલી—રે અમો

૨૩૮ અસીરે હીંદ

ચલતી ચપલા ચંચલ ચાલ સુંદરીયા અલબેલી—
જોબન રસ માતી ડોલે બચનન અમરત રસ ઘોલે,
સંગમાં બન મંડલ ખેલી આલી–
એક તો નયના મદ ભર દુજે અંજન સાર,
એ બૈરી કંઇ દેત હય મતવારની હતાયાર,
ઓહાહા શાનો વાલી ઓહોહો ભોલી બાલી
નઇ ઐલસી હય નાર નબેલી

૨૩૯ દોરંગી દુન્યા

ખુદ હાથોથી જે થયું કામ થકાવે—
મન મલકાવે– હરખાવે !–ખુદ.
બાપ મુવા વન હર્ગમાં કોઈ કદી નવ જાએ,
'આહુ નીરાહ પરઈ' એ કેહતી કેમ ભુલાએ ?
તે મનનું માગ્યેનું તો મલે, મેહેનત ફલે,
ચિંતા ટલે—કામે ભલે વલગે બલે,
ને કામ કરે બાવે—ખુદ.

૨૪૦ ચતરા.

કોઇ હાલ કહો જાકે, મેરી પરીકો સમજાકે,—કોઇ હાલ૦
તેરી ખબર દે કૌન મુજે આર, લાવે કૌન નીશાન;
તુજે કરાં મયે પાછું જાન, એહી હયે દયાન, રહા હયેરાન–કોઈ.
અયે પંખ પંખેરૂ ઉડે ફીરે તુમ, જગે જગે પર દુર,
કંહી નજર પડી વોહ હુર, સરાસર નુર, જોહયે મજબુર–કોઇ.
સુનો સુનો અયે બનકે દરખ્તો; સુનો મેરી ફરીયાદ:
કહાં જગા મેરા શમશાદ, કરો મમદાદ; મયે હું બરબાદ.–કોઇ.
અયે જમીન ફટજા, જરાતુ હટજા, નજર પડે ઇસરાર,
કહાં છુપી હયે વોહ દીલદાર, ગુલબે પ્યાર, મેરી ગમખ્વાર–કોઇ.
હવા સલામો થયા મસે હયે, જહાંમે તેરા નામ,
જહાં મીલે, વોહ ગુલ અદામ, તું હૈ થયે ગામ, એરીહયે કામ– કોઇ૦,